

**INFORMACJE BIURA MAŁOPOLSKIEJ IZBY ROLNICZEJ NA TEMAT
FUNKCJONOWANIA PODSTAWOWYCH RYNKÓW ROLNYCH,
PRAC ZARZĄDU I NOWYCH AKTÓW PRAWNYCH
Dane opracowano na dzień 10.06.2020 r.**

RYNEK ZBÓŻ – MAJ 2020 r.

Średnie ceny netto zakupu zbóż		[zł/t]
Zboża paszowe	Pszenica	782 - 854
	Żyto	584 - 603
	Jęczmień	701 - 712
	Owies	612 - 646
	Pszennyżyto	688 - 699
	Kukurydza	737 - 757
Zboża konsumpcyjne	Pszenica	822 - 839
	Żyto	550 - 578
	Jęczmień	658 - 730
	Owies	672 - 703
Ceny na krajowych targowiskach min.-max. [zł/t]	Pszenica	675 - 1000
	Żyto	420 - 1000
	Jęczmień	650 - 1000
	Pszennyżyto	600 - 1000
	Owies	470 - 1000
	Kukurydza	680 - 1000

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

będą miały jednak warunki agrometeorologiczne w dalszym okresie wegetacji.

Na rynku krajowym w ostatnim tygodniu maja 2020 r. odnotowano **spadek cen pszenicy przy wzroście cen pozostałych zbóż**. W zakładach zbożowych objętych monitoringiem ZSRiR MRiRW w dniach 25–31.05.2020 r. za **pszenicę konsumpcyjną** płacono średnio 822 zł/t, o 1% mniej niż tydzień wcześniej, o 2% mniej niż przed miesiącem, jednak o 4% więcej niż przed rokiem. Za **żyto konsumpcyjne** średnio w kraju uzyskiwano 558 zł/t - nieco więcej (o 1%) niż przed tygodniem. Cena ta była niższa w relacji m/m o 3%, i o 22% niższa niż w analogicznym okresie 2019 r. Przeciętna cena zakupu **jęczmienia konsumpcyjnego** ukształtowała się na poziomie 675 zł/t, o 3% wyższym niż w tydzień wcześniej, ale o 7% niższym niż w relacji m/m i o 13% niższym niż r/r. W porównaniu do cen sprzed miesiąca i sprzed tygodnia o 1% wzrosła cena **jęczmienia paszowego** - 707 zł/t. Jednak ziarno to było nadal tańsze (o 9%) niż przed rokiem. Za **pszennyżyto** przeciętnie płacono 699 zł/t, nieznacznie (o 0,1%) mniej niż tydzień wcześniej. Była to cena o 1,5% wyższa niż przed miesiącem, ale o 8% niższa niż przed rokiem. Za **owies konsumpcyjny** średnio w kraju płacono 680 zł/t – nieznacznie więcej niż w poprzednim tygodniu (o 1%), jednak mniej niż przed rokiem (o 3%). Przeciętna cena **kukurydzy** wyniosła 757 zł/t i była o 1% wyższa od notowanej w poprzednim tygodniu, o 3% wyższa niż miesiąc wcześniej i o 7% wyższa niż w porównywalnym okresie 2019 r.

Notowania cen targowiskowych w Małopolsce		
	cena min. [zł/dt]	cena max. [zł/dt]
Pszenica	70,00 (Sucha B.)	100,00 (Krościenko, Gorlice, Nowy Targ, Łącko)
Jęczmień	65,00 (Szczucin)	120,00 (Gorlice)
Owies	66,00 (Wadowice)	95,00 (Łącko)
Pszennyżyto	70,00 (Szczucin)	98,00 (Łącko)
Kukurydza	75,00 (Proszowice, Limanowa)	100,00 (Sucha B., Wadowice, Krzeszowice, Krościenko, Gorlice, Nowy Targ)

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej; MODR Karniowice

Sytuacja na rynkach zagranicznych

W maju 2020 r. Departament Rolnictwa USA (USDA) po raz pierwszy przedstawił prognozę globalnych zbiorów zbóż w nadchodzącym sezonie. **Światowe zbiory zbóż (bez ryżu) w sezonie 2020/2021 mogą osiągnąć poziom 2 250 mln ton**, o 3,7% wyższy niż w bardzo dobrym poprzednim sezonie i o 3,4% wyższy niż w dotychczas rekordowym sezonie 2016/2017.

W ostatnim tygodniu maja 2020 r. na monitorowanych rynkach zagranicznych odnotowano **spadek cen pszenicy konsumpcyjnej i jęczmienia paszowego, przy wzroście cen kukurydzy**. W notowaniu z 27.05.2020 r. w USA średnia eksportowa cena **pszenicy HRW** (na bazie FOB) wyniosła 199 EUR/t, a **pszenicy SRW** – 194 EUR/t, odpowiednio o 0,5% i o blisko 2% mniej niż przed tygodniem. W tym czasie we Francji cena **pszenicy konsumpcyjnej** ukształtowała się na poziomie 199 EUR/t, a w portach Morza Czarnego – 201 EUR/t, w obu przypadkach o około 2% niższym. Za **jęczmień paszowy** we Francji przeciętnie uzyskiwano 167 EUR/t, a w portach Morza Czarnego – 163 EUR/t. Ceny te były niższe niż przed tygodniem odpowiednio o 0,5% i o 1%. Przeciętna cena **kukurydzy** w USA, tak jak tydzień wcześniej, ukształtowała się na poziomie 140 EUR/t. W portach Morza Czarnego cena za to zboże wyniosła 162 EUR/t i była o 1% wyższa. Za kukurydżę we Francji uzyskiwano 173 EUR/t, o 3% więcej niż przed dwoma tygodniami.

RYNEK TRZODY CHLEWNEJ, ŻYWCA WOŁOWEGO I DROBIU – MAJ 2020 r.

Średnie ceny netto zakupu świń rzeźnych za wagę żywą w maju 2020 r.	
	cena [zł/kg]
REGION PÓŁNOCNY	4,98 - 5,59
REGION ŚRODKOWO-WSCHODNI	4,93 - 5,79
REGION POŁUDNIOWO-WSCHODNI	4,91 - 5,62
REGION ZACHODNI	4,76 - 5,66
POLSKA	4,88 - 5,69

Źródło: MRiRW - Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

W maju widoczny był również wzrost cen **żywca wołowego**. W czwartym tygodniu maja dostawcy uzyskiwali przeciętnie 6,09 zł/kg, czyli o 2% więcej niż tydzień wcześniej i o 5% więcej niż przed miesiącem. Cena bydła rzeźnego była jednak o 2% niższa niż przed rokiem. Średnia cena zbytu **kompensowanych ćwierćtuszy wołowych** nie zmieniła się w porównaniu do poprzedniego notowania (12,59 zł/kg) kształtując się na poziomie 12,60 zł/kg, czyli o ok. 1% taniej niż przed miesiącem i przed rokiem.

Po sześciu tygodniach nieprzerwanego spadku cen **żywca wieprzowego** na rynku krajowym, w drugiej połowie maja br. odnotowano wzrost. Wg ZSRIR MRiRW w dniach 25–31.2020 r. danych krajowi dostawcy za trzodę chlewną uzyskiwali przeciętnie 5,69 zł/kg, o 10% więcej niż tydzień wcześniej, i o 4% więcej niż przed miesiącem, ale o 2% mniej niż w notowaniach sprzed roku. Wyhamowaniu uległa również spadkowa tendencja cen zbytu. W ostatnim tygodniu maja, w odniesieniu do poprzedniego tygodnia, o 9% podrożały **póttusze wieprzowe**, które zbywano średnio po 8,02 zł/kg. Był to poziom cen o 3% niższy niż przed miesiącem, oraz o 5% niższy niż w analogicznym okresie ub.r.

Ceny prosiąt (min. i max.) uzyskiwane w transakcjach targowiskowych w kraju i w Małopolsce		
	prosięta [zł za parę]	prosięta ok. 25 kg [w zł/szt.]
Wadowice *	600 - 620	—
Łącko *	700	—
Nowy Targ *	750	—
Szczucin		300 - 330
Polska		190 - 375

Źródło: MRiRW - Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej; MODR Karniowice *

Średnie ceny (netto) zakupu bydła rzeźnego w ubojniach wg wagi żywej [zł/kg]		
	w kraju	w makroregionie południowym
bydło 8-12 m-cy	5,75 - 6,05	5,31 - 6,25
byki 12-24 m-ce	6,22 - 6,55	6,09 - 6,43
byki > 24 m-cy	6,09 - 6,48	6,01 - 6,43
jałówki > 12 m-cy	6,26 - 6,41	6,12 - 6,32
krowy	4,63 - 4,81	4,65 - 4,84

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

W dniach 25–31.05.2020 r., tak jak w poprzednim tygodniu, cena zakupu **kurcząt brojlerów** średnio wyniosła 3,02 zł/kg i była o 3% wyższa niż przed miesiącem. Za **indyki** dostawcy uzyskiwali przeciętnie 4,40 zł/kg - o 2% mniej w relacji t/t i o 6% mniej niż przed miesiącem. W odniesieniu do cen sprzed roku **kurczęta brojlery** były tańsze o 13%, a **indyki** o 21%. Z kolei zakłady drobiarskie zbywały **tuszki kurcząt patroszonych** średnio po 4,49 zł/kg, o 4% drożej niż

Zmniejszenie popytu na wołowinę z powodu ograniczeń wdrożonych przez państwa UE z powodu pandemii COVID-19 spowodowało znaczący spadek cen produktów wołowych. W celu poprawy trudnej sytuacji rynkowej KE uruchomiła mechanizm **dopłat do prywatnego przechowywania świeżego i schłodzonego mięsa z bydła** w wieku 8 m-cy lub więcej. Od 7 maja br. można składać w KOWR wnioski o zawarcie umowy na dopłaty. Minimalna kwalifikująca ilość dla jednego wniosku wynosi 10 ton. Mechanizmy dopłaty do prywatnego przechowywania uruchomiono również do: masła, OMP, serów, mięsa baraniego i koziego. *Więcej informacji na www.kowr.gov.pl.*

w poprzednim notowaniu, i o 8% drożej niż miesiąc wcześniej. Cena **tuszek indyków** wyniosła średnio 8,86 zł/kg i była wyższa niż tydzień (o 9,5%) i miesiąc wcześniej (o 5%). W ciągu roku **tuszki kurcząt** potaniały o 17%, a **indyków** o 3%.

RYNEK MLEKA – MAJ 2020 r.

Spadające od kilku miesięcy ceny przetworów mlecznych na światowych rynkach przekładają się na spadek cen w mleka w skupie. Niepewna sytuacja na światowym rynku mleka utrzymuje się od czasu wybuchu pandemii koronawirusa i ograniczenia w związku z tym światowego eksportu.

W kwietniu br. spadek cen tego surowca przyspieszył, a osiągnięty poziom ceny jest najniższy od września 2019 r. Wg danych GUS (z dn. 20.05.2020 r.) w kwietniu br. hodowcy bydła mlecznego otrzymywali średnio w Polsce 132,89 zł/100 l surowca (1,32 zł/l).

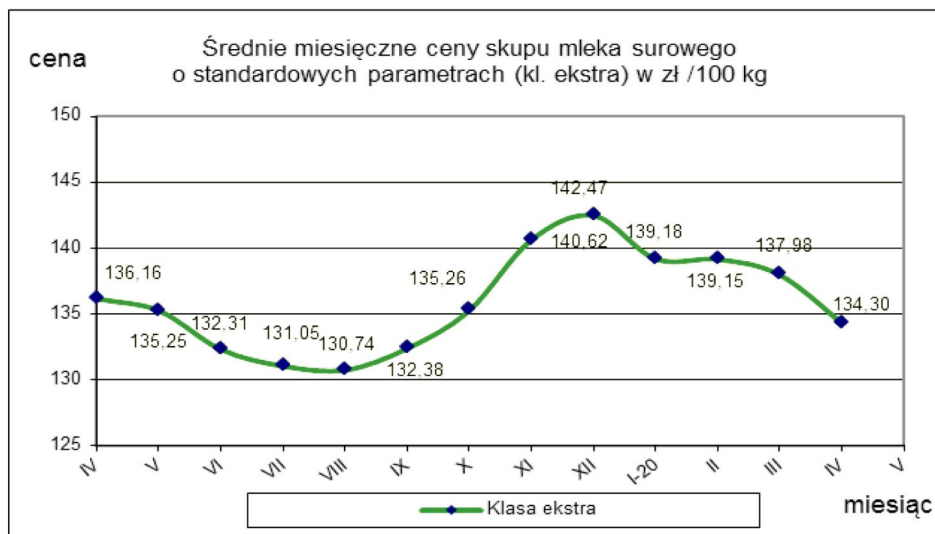
Stawka w skupie w stosunku do marca 2020 r. (136,86 zł/100 l) spadła o 2,9% (tj. 3,97 zł/100 l), a w porównaniu z analogicznym okresem rok temu – była niższa o 2,2% (tj. 2,96 zł/100 l.). Obecnie cena jest niższa o 13,7% od historycznego maksimum osiągniętego w grudniu 2013 r. (153,93 zł/100 l).

Najwyższe (uśrednione) stawki za mleko otrzymywali dostawcy z województw:

- podlaskiego – 139,75 zł/100 l; • dolnośląskiego – 136,74 zł/100 l; • warmińsko-mazurskiego – 136,35 zł/100 l.

Z kolei najniższe (przeciętnie) stawki za mleko oferowano w województwach:

- małopolskim – 124,76 zł/100 l; • łódzkim – 125,72 zł/100 l; • pomorskim – 126,02 zł/100 l.

Źródło: MRiRW, Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej

Źródło: www.topagrar.pl

RYNEK OWOCÓW I WARZYW – MAJ 2020 r.

Warzywa / owoce krajowe	Ceny skupu w zakładach przetw. i w chłodniach	Ceny hurtowe na rynkach krajowych	Ceny targowiskowe w Małopolsce*
	średnio w Polsce		
	[zł za kg] / [zł za szt.] / [zł/dt]		
buraki ćwikłowe	0,57 - 0,80	0,60 - 1,60	0,55 - 3,00
cebula biała	0,69 - 0,85	1,20 - 2,20	1,00 - 3,50
cebula młoda	2,75 - 3,50
kapusta biała	0,50 - 1,50	0,50 - 2,00
kapusta czerwona	0,80 - 0,90
kapusta młoda (szt.)	2,00 - 4,50
kapusta włoska (szt.)	2,50 - 5,00
kalafior (szt.)	3,50 - 8,00	3,00 - 5,00
marchew	0,39 - 0,50	0,80 - 2,50	0,50 - 3,00
marchew młoda (pęczek)	2,00 - 4,00
ogórki gruntowe	4,00 - 7,50	3,00 - 8,00
ogórki krótkie	2,00 - 6,50	
pieczarki	5,00 - 9,50	6,00 - 10,00
pietruszka	1,80 - 4,50	1,20 - 7,00
pomidory	2,50 - 5,50	3,22 - 12,00
pomidory malinowe	4,00 - 8,00	
pory	2,00 - 4,40	1,10 - 3,50/szt.
rzodkiewka (pęczek)	1,00 - 2,50	1,20 - 3,00
sałata (szt.)	1,30 - 2,50	1,08 - 3,50
seler	1,80 - 3,80	1,50 - 6,00
ziemniaki	0,60 - 2,00	55,00 - 250,00/dt
ziemniaki młode	1,85 - 9,00	2,60 - 5,00
gruszki	2,00 - 7,50	3,50 - 10,00
jabłka	1,67 - 5,67	2,20 - 6,00
jabłka przemysłowe	0,48 - 0,62
maliny	40,00 - 50,00
truskawki	9,00 - 27,00	9,00 - 30,00

Źródło: MRIRW - Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej, MODR Kamiowice*

Wiosenna ocena stanu upraw rolnych i ogrodniczych w 2020 r.

Jak wynika z informacji GUS (z dn. 28.05.2020 r.) **rośliny sadownicze przezimowały na ogół dobrze**. Jednak już w marcu odnotowano na wielu plantacjach straty. Najwięcej uszkodzeń pojawiło się z powodu przymrozków, jakie wystąpiły w połowie maja. Uszkodzenia kwiatów i zawiązków dotyczą prawie wszystkich gatunków roślin sadowniczych, lecz są bardzo zróżnicowane w zależności od położenia plantacji i odmiany, na niektórych plantacjach w ogóle nie wystąpiły. Najwięcej uszkodzeń zanotowano dla brzoskwiń, moreli, czereśni i wiśni oraz jabłoni. Z powodu przymrozków ucierpiały także plantacje truskawek. Długotrwały brak wilgoci w glebie, a później majowe chłody, mogą także niekorzystnie wpłynąć na plon tych owoców.

Tegoroczne siewy warzyw gruntowych w wielu rejonach były rozciągnięte w czasie, a wschody, przebiegające na ogół w niesprzyjających warunkach, były nierównomierne. Niedostateczna ilość wilgoci w glebie spowodowała zahamowanie kiełkowania na wielu plantacjach, zwłaszcza tych nienawadnianych. Oczekiwane opady deszczu i poprawa warunków wilgotnościowych rozpoczęła się od końca kwietnia. Opady miały miejsce przez prawie cały maj, lecz występujące w tym czasie chłody, a zwłaszcza duże różnice temperatur między dniem a nocą, wpłynęły niekorzystnie na wzrost roślin.

Sytuacja na rynku owoców

Ceny jabłek wzrosły w kwietniu pod wpływem popytu oraz malejących zapasów. Wg WAPA (*World Apple and Pear Association*) wolumen krajowych zapasów jabłek wg stanu na 01.04.2020 r. wyniósł 323 tys. t (-51% r/r wobec -50% r/r w marcu'20). Sprzedaż jabłek w br. była relatywnie niska na tle poprzednich lat. W odniesieniu do zapasów na początku roku zapasy jabłek zmniejszyły się o 61% wobec 55% w analogicznym okresie 2019 i 66% w 2018 r.

Przyspieszenie dynamiki cen jabłek wskazuje na duży wzrost popytu. Zwiększyć się mogła również atrakcyjność eksportowa polskich jabłek z uwagi na zmiany kursów walutowych. Według IERiGŻ, w 4. tyg. kwietnia dynamika cen skupu jabłek deserowych zwiększyła się do +248% r/r z +112% r/r na początku marca. Uwagę zwracają również znaczące podwyżki cen jabłek w hurcie. W obu przypadkach ceny jabłek krajowych pod koniec kwietnia były nawet wyższe niż w roku 2018 (dotychczas z rekordowymi cenami dla kwietnia), który charakteryzował się niższym, biorąc pod uwagę dane z początku kwietnia, poziomem zapasów.

W maju tradycyjnie rozpoczyna się **sezon truskawkowy**. Ochłodzenie i opady w połowie maja wpłynęły na opóźnienie zbiorów. W drugiej połowie miesiąca podaż truskawek była jeszcze ograniczona, ale z każdym dniem owoców przybywa. Analizując sytuację cenową na wybranych rynkach hurtowych, zauważalny jest spadek cen w każdej lokalizacji. I tak, w ostatnim tygodniu maja • na rynku hurtowym w Broniszach cena truskawek oscylowała w granicach 9-13 zł/kg (tydzień wcześniej - 15-20 zł/kg); • na Wielkopolskiej GR-O S.A. (w Poznaniu) za 0,5 kg opakowanie truskawek trzeba było zapłacić 7,50-10 zł (11-12 zł tydzień wcześniej); • na Łódzkim RH Zjazdowa S.A.

owoce truskawki sprzedawano w cenie 20-30 zł za opakowanie 2 kg (16-20 zł/kg tydzień wcześniej); • na Giełdzie Kaliskiej krajowe truskawki sprzedawane były po 17,50 zł/kg (tydzień wcześniej 21 zł/kg); • w Krakowie na PT Rybitwy ceny truskawek oscylowały w granicach 13-16 zł/kg (tydzień wcześniej - 19-24 zł/kg).

Sytuacja na runku warzyw

Tegoroczny maj był najzimniejszy w ostatnich kilku latach. Chłodne noce, pochmurne dni nie sprzyjały wegetacji roślin, stąd w sprzedaży jest mniej niektórych gatunków warzyw, w tym brokułów. Na rynkach hurtowych cena tego warzywa kształtuje się na poziomie 4,5-5,5 zł/szt.

W maju na rynek trafiły już pierwsze polskie **ziemniaki młode, cebula ze szczypiolem, marchew**. W połowie maja na krakowskiej giełdzie "Rybitwy" ceny warzyw kształtowały się następująco:

• kapusta głowiasta biała (młoda): 2,5 zł/szt.; • kalafior: 3,5 zł/szt.; • brokuł: 4 zł/szt.; • buraczki młode: 1,8 zł/pęczek; • krajowe ziemniaki (młode): 3,5 zł/kg; • fasola żółta szparagowa: 27 zł/kg; • rabarbar: 2 zł/kg; • rzodkiewka: 0,8 zł/pęczek; • kalarepa: 1,5 zł/szt.; • cebula ze szczypiolem 1-1,3 zł/pęczek; • seler korzeniowy (młody): 2 zł/szt.; • marchew (młoda): 3,5 zł/pęczek; • cukinia 4 zł/kg.

Informacje rynkowe opracowano na podstawie danych: [ZSRIR MRiRW](#), [GUS](#), [opracowań BAIŚ KOWR](#), [Agro Nawigatora Banku PKO BP](#), oraz stron internetowych: www.warzywa.pl; www.sadyogrody.pl; www.topagrar.pl; www.cenyrolnicze.pl.

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE ROLNICTWA, KTÓRE ZOSTAŁY OGŁOSZONE W MAJU 2020 r.

- ➔ **09.05.2020 r** weszło w życie rozporządzenie MRiRW z dn. 08.05.2020 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu "Premie dla młodych rolników" w ramach poddziałania "Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* (DzU 2020 poz. 839).
- ➔ **12.05.2020 r.** weszło w życie Obwieszczenie MRiRW z dn. 11.05.2020 r. *w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu "Scalanie gruntów" w ramach poddziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* (DzU 2020 poz. 898).
- ➔ **15.05.2020 r.** weszło w życie rozporządzenie MRiRW z dn. 08.05.2020 r. *w sprawie przedłużenia terminu składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich lub płatności niezwiązanej do tytoniu w 2020 r.* (DzU 2020 poz. 835).
- ➔ **15.05.2020 r.** weszła w życie ustawa z dn. 14.05.2020 r. *o zmianie ustawy o kotach gospodyń wiejskich* (DzU 2020 poz. 932).
- ➔ **01.06.2020 r.** weszło w życie rozporządzenie MRiRW z dn. 08.05.2020 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania płatności bezpośrednich i płatności niezwiązanej do tytoniu* (DzU 2020 poz. 834).
- ➔ **03.06.2020 r.** weszło w życie Obwieszczenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dn. 22.05.2020 r. *w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Inwestycji i Rozwoju w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz rozliczania przez Prezesa ARiMR pomocy finansowej z budżetu państwa dla kół gospodyń wiejskich oraz jej wysokości* (DzU 2020 poz. 974).
- ➔ **16.06.2020 r.** wejdzie w życie rozporządzenie MRiRW z dn. 27.05.2020 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie terminów składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego poszczególnych grup roślin lub gatunków roślin rolniczych i warzywnych oraz szczegółowych wymagań w zakresie wytwarzania i jakości materiału siewnego tych roślin* (DzU 2020 poz. 975).
- ➔ **18.06.2020 r.** wejdzie w życie rozporządzenie MRiRW z dn. 25.05.2020 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie wytwarzania i jakości materiału rozmnożeniowego i materiału nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych oraz sadzonek winorośli, a także sposobu oznaczania partii materiału rozmnożeniowego i materiału nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych oraz sadzonek winorośli* (DzU 2020 poz. 980).

ODPOWIEDZI NA INTERWENCJE I WNIOSKI MAŁOPOLSKIEJ IZBY ROLNICZEJ

1. Odpowiedź ws. zmiany istniejących regulacji prawnych Kk w zakresie kar nakładanych na użytkowników i posiadaczy pojazdów mechanicznych w przypadku ujawnienia rozbieżności pomiędzy wskazaniami drogomierza a domniemanym stanem faktycznym pokonanych przez pojazd kilometrów.

Departament Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury w dn. 12.05.2020 r.: (...) Art. 81b ust. 1, wprowadzony ustawą z dn. 15.03.2019 r. *o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy – Kodeks karny* (DzU poz. 870) do ustawy z dn. 20.06.1997 r. *Prawo o ruchu drogowym* (DzU z 2020 r. poz. 110), powinien zostać ponownie dogłębnie przeanalizowany, w szczególności mając na względzie postulaty branży motoryzacyjnej i środowisk rolniczych. Dodatkowo DTD MI poinformowało, iż resort infrastruktury **podjął prace mające na celu wyłączenie z obowiązku przedstawiania na stacji kontroli pojazdów, po wymianie drogomierza, pojazdów niepodlegających rejestracji (pojazdy wolnobieżne takie jak np. wózki widłowe, walce drogowe, itp.) oraz pojazdów służb, o których mowa w art. 73 ust. 2b i 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym.**

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Odpowiedź w sprawie wyłączenia ciągników oraz samojezdnych maszyn rolniczych z kontroli wskazań drogomierzy, 13-05-2020](#)).

2. Odpowiedź ws. opracowania procedur wyrejestrowania owiec wypasanych na pastwiskach w przypadku zaginięcia.

ARiMR w dn. 13.05.2020 r.: (...) Procedury dotyczące sposobu obsługi zgłoszeń dokonanych przez posiadaczy zwierząt dla zwierząt gospodarskich oznakowanych w tym zgłoszeń dotyczących zaginięcia albo padnięcia owiec z powodu zagryzienia przez wilki, funkcjonują w ARiMR i stanowią odzwierciedlenie obowiązujących przepisów ustawy z dn.02.04.2004 r. *o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt*.

Wyrejestrowanie zwierzęcia nigdy nie wiąże się z obowiązkiem zwrotu kolczyków do biura powiatowego ARiMR.

Zgodnie z art. 17 ust. 3a ww. ustawy, podmiot prowadzący zakład przetwórczy lub spalarnię, który unieszkodliwił zwłoki zwierzęcia niszczy kolczyk pod nadzorem urzędowego lekarza weterynarii w sposób uniemożliwiający jego powtórne wykorzystanie.

W przypadku padnięcia owcy, np. w wyniku zagryzienia przez drapieżniki, posiadacz zwierzęcia obowiązany jest poinformować kierownika biura powiatowego ARiMR o zdarzeniu padnięcia w terminie 7 dni od daty zdarzenia. Zgłoszenia dokonuje się w formie papierowej na [▶ formularzu udostępnionym przez ARiMR](#) lub w formie elektronicznej za pośrednictwem Portalu IRZplus.

(...) W latach 2018/2019/2020 odnotowano na terenie województwa małopolskiego odpowiednio 1960/2240/609 sztuk owiec, dla których zgłoszono padnięcie. ARiMR nie ewidencjonuje przyczyny padnięć zwierząt.

W przypadku zaginięcia owcy (w wyniku zadziałania siły wyższej np. zwierzę porwane przez nurt rzeki lub zwierzę ukradzione i in.), gdy nie jest znane posiadaczowi zwierzęcia aktualne miejsce przebywania owcy, posiadacz zwierzęcia obowiązany jest dokonać w terminie 7 dni od daty zdarzenia wybycia zwierzęcia z siedziby stada „Zgłoszenia przemieszczenia owiec” (z siedziby stada) bez uzupełniania danych dotyczących numeru siedziby stada, do której przemieszczenie nastąpiło.

Zgłoszenia dostępne są w biurach powiatowych ARiMR a [▶ wzór formularza](#) udostępniony jest na stronie internetowej ARiMR. Ze względu na wyjątkowy charakter tego typu spraw zgłoszenia można dokonać jedynie w formie papierowej (brak możliwości zatwierdzenia zgłoszenia przez posiadacza zwierzęcia w formie elektronicznej za pośrednictwem IRZplus).

Uzasadnienie obsługi tego typu zgłoszeń jest absolutnie wyjątkowe i poprzedzone przeprowadzeniem postępowania wyjaśniającego. Warunkiem koniecznym obsługi tego typu zgłoszeń jest udowodnienie, że niemożliwe jest ustalenie miejsca, gdzie zwierzę zostało przemieszczone.

W latach 2018/2019/2020 odnotowano na terenie województwa małopolskiego odpowiednio 312/6/0 sztuk owiec, dla których przeprowadzone postępowania wyjaśniające uzasadniały przemieszczenie owiec bez odnotowania numeru siedziby stada, do której zwierzęta zostały przemieszczone.

W każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, błędu lub braku na zgłoszeniu, obowiązkiem pracowników biur powiatowych ARiMR jest wszczęcie postępowania wyjaśniającego. W ramach postępowań wyjaśniających zbierane są wszelkie dokumenty mogące potwierdzić zgłaszane zdarzenie.

W przypadku zgłoszenia zaginięcia zwierzęcia, jeśli posiadacz stwierdza, że zwierzę zginęło z powodu ataku wilków, dokumentem takim może być np. kopia wniosku o odszkodowanie złożonego do RDOŚ o odszkodowanie z tytułu szkody wywołanej przez wilki, natomiast w przypadku, gdy zgłaszanym powodem przemieszczenia owcy jest kradzież, dokumentem takim jest dokument potwierdzający złożenie zawiadomienia na policję.

Ponadto ARiMR wdrożyła procedury aktualizacji stanu stada na podstawie danych zawartych w dokumentach z kontroli przeprowadzonej na miejscu w siedzibie stada przez inspektorów terenowych ARiMR lub organ Inspekcji Weterynaryjnej. W latach 2018/2019/2020 odnotowano na terenie województwa małopolskiego odpowiednio 887/940/178 sztuk owiec, które zostały usunięte ze stanu siedzib stad na podstawie wyników kontroli.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [ARiMR w sprawie procedur wyrejestrowania owiec wypasanych na pastwiskach w przypadku ich zaginięcia, 14-05-2020](#)).

3. Odpowiedź ws. dodatkowych dopłat do dobrostanu owiec.

MRiRW w dn. 18.05.2020 r.: (...) Działanie "Dobrostan zwierząt" realizowane w ramach PROW 2014-2020 nie było w Polsce dotychczas wdrażane. Zostało uruchomione z dniem 15.03.2020 r. i obejmuje sektory świń i bydła (krów). Te gatunki zwierząt dominują bowiem w produkcji zwierzęcej w Polsce. Biorąc pod uwagę obowiązujące standardy dobrostanu zwierząt i powszechne praktyki produkcyjne, w stosunku do tych gatunków zidentyfikowano największe potrzeby w zakresie promocji warunków ponadstandardowych.

Kształt przepisów rozporządzenia MRiRW z dn.02.03.2020 r. w sprawie działania „Dobrostan zwierząt” (DzU poz. 382) wynika z postanowień zawartych w zmianie do PROW na lata 2014–2020, zatwierdzonej przez KE decyzją wykonawczą C(2019) 9225 final z dn. 16.12.2019 r.

(...) Działanie to (płatności) obejmować może jedynie te wymogi, które wykraczają ponad minimalne wymogi podstawowe wynikające z obowiązującego w tym zakresie przepisów prawa oraz powszechnie stosowane praktyki produkcyjne.

Biorąc powyższe pod uwagę, zdecydowano że w pierwszej edycji, działanie to będzie realizowane w odniesieniu do sektora świń i bydła (krów). Niemniej jednak, jeśli zostanie przedstawiony zakres wymogów w zakresie poprawy dobrostanu owiec, które spełniają wymagania działania tzn. wykraczają ponad powszechnie obowiązujące przepisy prawa i powszechnie stosowane praktyki produkcyjne, MRiRW jest otwarte na propozycję analizy możliwości rozszerzenia wsparcia również na owce w ramach przyszłych interwencji dotyczących dobrostanu zwierząt.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [MRiRW w sprawie możliwości wsparcia w ramach poprawy dobrostanu owiec, 19-05-2020](#)).

4. Odpowiedź ws. zbyt niskiej kwoty w budżecie Państwa przeznaczonej na dopłaty do ubezpieczeń.

MRiRW w dn. 11.05.2020 r.: (...) W zawartych umowach z zakładami ubezpieczeń w sprawie stosowania w 2020 r. dopłat ze środków budżetu państwa do składek ubezpieczenia upraw rolnych lub zwierząt gospodarskich, określona została łączna kwota dopłat w wysokości 349 mln zł.

W ramach tej kwoty aktualnie są zawierane umowy przez zakłady ubezpieczeń z producentami rolnymi, którzy samodzielnie dokonują wyboru ubezpieczanego ryzyka. Nierozdysponowana kwota 1 mln zł, z zaplanowanych na 2020 rok w ustawie budżetowej 350 mln zł, stanowi - stosownie do przepisów ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich- zabezpieczenie na częściową refundację zakładom ubezpieczeń wypłaconych odszkodowań z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych od ryzyka wystąpienia strat spowodowanych przez suszę. W roku bieżącym możliwe jest, na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020, uruchomienie dodatkowej kwoty 150 mln zł na dopłaty do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, ze środków pochodzących z gospodarowania mieniem ZWR SP.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [MRiRW zapewnia, że w budżecie przewidziano środki na dopłaty do ubezpieczenia upraw, 12-05-2020](#)).

Nawiązując do powyższego, oraz w związku z sygnałami docierającymi od rolników, że zakłady ubezpieczeniowe wstrzymały zawieranie umów i nie ma możliwości ubezpieczenia upraw wiosennych i sadów, 13.05.2020 r. Zarząd KRIR, zwrócił się do ministra rolnictwa z pytaniem, czy dodatkowa kwota 150 mln zł na dopłaty do składek ubezpieczenia upraw zostanie uruchomiona niezwłocznie i obejmie trwającą wiosenną kampanię ubezpieczania upraw.

MRiRW w dn. 29.05.2020 r.: (...) Z uwagi na obecną sytuację związaną z epidemią COVID-19 i brakiem możliwości rzeczywistego oszacowania kwot wpływów jakie uzyska ZWR Skarbu Państwa w 2020 r., kwota jaką będą mogły być objęte dopłaty stosowane do składek ubezpieczenia, wynikające z ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020, zostanie ustalona przez KOWR nie wcześniej niż w czerwcu br.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Kiedy uruchomiona zostanie dodatkowa kwota na dopłaty do składek ubezpieczenia upraw, 15-05-2020; Dodatkowe środki na ubezpieczenie upraw najwcześniej w czerwcu, 01-06-2020](#)).

5. Odpowiedź ws. zwolnienia rolników, realizujących programy środowiskowe, z konieczności pozostawienia 10% niewykoszonych użytków zielonych w związku z narastającym problemem braku pasz w gospodarstwach utrzymujących bydło.

KRIR w dn. 18.05.2020 r.: (...) Zarząd KRIR wystąpił 30.01.2020 r. do MRiRW z wnioskiem o złagodzenie sankcji dla rolników, którzy skosili łąki i nie zdążyli zgłosić tego faktu do ARiMR. W odpowiedzi resort rolnictwa wyczerpująco wyjaśnia zasady postępowania w sytuacji, gdy brak paszy zmusza rolnika do wykorzystania w całości trwałych użytków zielonych, które powinny pozostać częściowo nieskoszone.

MRiRW w dn. 17.02.2020 r.: (...) Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 są zobowiązaniami wieloletnimi. Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne rekompensują rolnikom poniesione koszty i utracone dochody związane z realizacją takich zobowiązań, tj. realizacją określonego dla danego pakietu/wariantu zestawu wymogów w celu osiągnięcia założonych celów środowiskowych i klimatycznych.

Szczegółowe zasady realizacji zobowiązań w ramach pakietów przyrodniczych Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020 (DRŚK), tj. Pakiet 4. *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000* i Pakiet 5. *Cenne siedliska paza obszarami Natura 2000* zostały uregulowane w rozporządzeniu rolno-środowiskowo-klimatycznym (DzU poz. 415, z późn. zm.).

Skutkiem niespełnienia przez rolnika wymogów w ramach zobowiązania jest, co do zasady, zastosowanie sankcji zgodnie z art. 35 rozporządzenia 640/2014 (DzU L 181 z 20.6.2014, s. 48). Zgodnie z załącznikiem 8. do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, dla pakietów przyrodniczych, w przypadku pozostawienia mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej przewidziany współczynnik dotkliwości i trwałości tego uchybienia stosowany do dokonywania zmniejszeń płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej wynosi 6% (współczynnik ten jest relatywnie niski w porównaniu do innych rodzajów uchybień).

Ponadto, zgodnie z przepisami unijnymi stosowane są sankcje wsteczne co oznacza, że rolnik jest zobowiązany do zwrotu płatności otrzymanych w poprzednich latach (w przypadku niespełnienia wymogów mających istotny wpływ na efekt środowiskowy wysokość zwrotów pozostaje na poziomie sankcji z roku stwierdzenia uchybienia). W tym miejscu należy podkreślić, że mimo popełnienia przez rolnika uchybień w realizacji zobowiązania w danym roku, zobowiązanie to musi być kontynuowane do końca 5-letniego okresu, na jaki zostało zawarte.

Odnosząc się do sytuacji wystąpienia siły wyższej, zastosowanie mają przepisy UE, w tym m.in. art. 4 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia 640/2014. Zgodnie z tymi przepisami, w przypadku, **gdy rolnik nie dotrzymał zobowiązania ze względu na działanie siły wyższej:**

1) płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za dany rok jest przyznana w pomniejszonej wysokości - rolnik nie otrzymuje płatności za te części zobowiązania (wymogi), których nie wykonał,

2) nie są stosowane kary administracyjne, tj. sankcje (w tym sankcje wsteczne - rolnik nie jest zobowiązany do zwrotu wcześniej otrzymanych płatności), w związku z niespełnieniem wymogów podjętego zobowiązania.

Katalog zdarzeń, jakie mogą być uznane za siłę wyższą lub nadzwyczajne okoliczności ma charakter otwarty. Zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (DzU L 347 z 20.12.2013, s. 549)), siła wyższa lub nadzwyczajne okoliczności mogą zostać uznane w szczególności w następujących przypadkach:

- 1) śmierć beneficjenta,
- 2) długoterminowa niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu,
- 3) poważna klęska żywiołowa powodująca duże szkody w gospodarstwie rolnym,
- 4) zniszczenie w wyniku wypadku budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym,
- 5) choroba epizootyczna lub choroba roślin dotykająca, odpowiednio, cały inwentarz żywy lub uprawy należące do beneficjenta lub część tego inwentarza lub upraw,
- 6) wywłaszczenie całego lub dużej części gospodarstwa rolnego, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu złożenia wniosku.

Organem właściwym w sprawie uznania siły wyższej za przyczynę niewypełnienia zobowiązania jest kierownik biura powiatowego ARiMR. Należy przy tym podkreślić, że każda sprawa rozpatrywana jest indywidualnie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności faktycznych i dowodów występujących w sprawie. Warunkiem zastosowania powyższego podejścia, zgodnie z przepisami rozporządzenia 640/2014, jest **zgłoszenie przypadku wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności** przez rolnika lub upoważnioną przez niego osobę (na piśmie, wraz z odpowiednimi dowodami) właściwemu organowi **w ciągu 15 dni roboczych** od dnia, w którym rolnik lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać tej czynności. W postępowaniu w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, zgłoszone przez rolnika wystąpienie okoliczności nadzwyczajnych lub siły wyższej podlega ocenie pod kątem ich wpływu na spełnienie warunków i wymogów realizowanego zobowiązania.

www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: Jak uniknąć sankcji gdy brak paszy zmusza rolnika do wykorzystania w całości TUZ, które powinny pozostać częściowo nieskoszone, 19-05-2020.

6. Odpowiedź ws. wpisania fasoli wielokwiatowej na listę roślin wysokobiałkowych, których uprawa umożliwia rolnikom ubieganie się o dodatkowe płatności.

Wniosek, przekazany przez Zarząd KRIR do MRiRW w dn. 11.12.2019 r.

MRiRW w dn. 09.01.2020 r. (przesłana do MIR mailem w dn. 20.05.2020 r.): (...) Zgodnie z przepisami UE dobrowolne wsparcie związane z produkcją ma na celu wsparcie sektorów, które mają szczególne znaczenie gospodarcze, środowiskowe lub społeczne, i które znajdują się w trudnej sytuacji. Płatności te nie mogą stymulować wzrostu produkcji rolnej, a jedynie przeciwdziałać tendencjom spadkowym.

W roku 2016 KE zgłosiła szereg zastrzeżeń do instrumentów wsparcia związanego z produkcją wdrożonych w Polsce. W przypadku płatności do roślin wysokobiałkowych zastrzeżenia te wynikały w szczególności z braku możliwości wykazania trudnej sytuacji w odniesieniu do wszystkich gatunków roślin objętych wsparciem. W odpowiedzi na uwagi KE Polska zdecydowała o wprowadzeniu zasadniczych zmian w tym instrumencie wsparcia, których celem jest sprzyjanie rozwojowi bardziej konkurencyjnej bazy surowcowej do produkcji pasz.

W związku z powyższym, ze skutkiem od 2017 r., sektor roślin wysokobiałkowych został podzielony na dwa podsektory: podsektor roślin strączkowych na ziarno i podsektor roślin pastewnych. Gatunki roślin strączkowych na ziarno i roślin pastewnych, do których może zostać przyznana płatność związana do powierzchni upraw zostały określone w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 12.03.2015 r. w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania płatności bezpośrednich i płatności niezwiązanej do tytoniu* (DzU poz. 351, z późn. zm.).

Płatność do roślin strączkowych na ziarno przysługuje do powierzchni upraw bobiku, grochu siewnego (w tym peluszki, z wyłączeniem grochu siewnego cukrowego i grochu siewnego łuskowego), łubinu białego, łubinu wąskolistnego, łubinu żółtego oraz soi zwyczajnej - również w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek. Natomiast płatność do roślin pastewnych przysługuje do powierzchni upraw esparcety siewnej, koniczyny czerwonej, koniczyny białej, koniczyny białoróżowej, koniczyny perskiej, koniczyny krwistoczerwonej, komonicy zwyczajnej, lędźwianu, lucerny siewnej, lucerny mieszańcowej, lucerny chmielowej, nostryka białego, seradeli uprawnej, wyki kosmatej oraz wyki siewnej - również w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek oraz w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek z roślinami podsektora I. W przypadku wyki siewnej i wyki kosmatej płatność przysługuje także do upraw tych roślin z rośliną podporową,

Pomocą w ramach dwóch podsektorów są zatem objęte wszystkie te gatunki roślin, które były objęte płatnością w sektorze roślin wysokobiałkowych w latach 2015-2016, z wyjątkiem warzywnych roślin strączkowych (bób, ciecierzycza, fasola zwykła, fasola wielokwiatowa, groch siewny cukrowy, groch siewny łuskowy, soczewica jadalna).

Wprowadzone zmiany uwzględniają wyniki analiz trendów w produkcji i opłacalności upraw roślin wysokobiałkowych przeprowadzonych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej i miały na celu zapewnienie zgodności stosowanego instrumentu wsparcia z przepisami unijnymi, w szczególności z art. 52 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 (wsparcie do sektorów znajdujących się w trudnej sytuacji). Ukierunkowanie wsparcia na uprawy roślin przeznaczonych na paszę (a nie na rośliny warzywne) pozwala jednocześnie skuteczniej realizować cele w zakresie budowania samowystarczalności w produkcji pasz wysokobiałkowych.

(...) Rolnicy uprawiający fasolę mogą skorzystać z innych form pomocy obszarowej realizowanych w ramach systemu wsparcia bezpośredniego (w szczególności z jednolitej płatności obszarowej, płatności za zazielenienie, płatności dodatkowej), o ile są spełnione warunki przyznania danej płatności.

Uwzględniając powyższe **obecnie nie planuje się wprowadzania zmian w instrumentach wsparcia związanego z produkcją**. Należy mieć również na uwadze, że w związku z trwającymi pracami nad reformą WPR, od 2022 r. płatności bezpośrednio będą przyznawane na nowych zasadach.

Jednocześnie należy zauważyć, że uprawa fasoli wielokwiatowej (jako jednej z minimum czterech upraw w plonie głównym) jest możliwa w ramach 5-letnich zobowiązań Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020. Stawka płatności w ramach tego pakietu wynosi 486 zł/ha/rok. Szczegółowe zasady realizacji zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych zostały określone w rozporządzeniu MRiRW z dn. 18.03.2015 r. w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne" objętego PROW na lata 2014-2020* (DzU poz. 415, z późn. zm.). Ponadto, powierzchnie uprawy fasoli wielokwiatowej mogą być wspierane w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 (Pakiety 2. i 8. - uprawy warzywne w okresie konwersji i po okresie konwersji). Rolnik, który podejmie się realizacji 5-letniego zobowiązania ekologicznego ma możliwość uzyskiwania płatności ekologicznych do takich upraw w wysokości 1 557 zł/ha (Pakiet 2.) lub 1 310 zł/ha (Pakiet 8.). Szczegółowe zasady realizacji zobowiązań

ekologicznych zostały określone w rozporządzeniu MRiRW z dn. 13.03.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Rolnictwo ekologiczne" objętego PROW na lata 2014-2020 (DzU z 2018 r. poz. 1784 z późn. zm.).

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Odpowiedź MRiRW ws. przywrócenia dodatkowych płatności do fasoli wielkokwiatowej, 20-05-2020](#)).

- 7. Odpowiedź na wniosek skierowany do PZŁ, aby w strukturach kół łowieckich uwzględnić statutowy, 30-procentowy udział rolników.** Rolnicy z powiatu limanowskiego, którzy chcieli zostać myśliwymi otrzymali odmowę, którą argumentowano wystarczającą liczbą myśliwych w kole.

PZŁ w dn. 20.05.2020 r.: (...) PZŁ nie dyskryminuje ani też nie faworyzuje żadnej grupy społecznej pod kątem przynależności do Polskiego Związku Łowieckiego czy też kół łowieckich. Kola łowieckie są osobami prawnymi będącymi członkami PZŁ. Pozbawia to PZŁ możliwości tak daleko idącej ingerencji w skład osobowy kół łowieckich. Obok kół (osób prawnych) członkami PZŁ są osoby fizyczne nieposiadające przynależności do kół łowieckich. Każda osoba fizyczna posiada prawo do zrzeszania się. Wolność zrzeszania się jest fundamentem, na którym budowane są kola łowieckie.

(...) Rolnicy są najbliższą myśliwym grupą społeczną. Każdy rolnik, który chce być członkiem nie tylko koła ale przede wszystkim członkiem Polskiego Związku Łowieckiego jest dla PZŁ bardzo cenny. Dzięki członkostwu w PZŁ rolnicy mają niepowtarzalną możliwość aktywnego uczestnictwa w prowadzeniu gospodarki łowieckiej.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [PZŁ ws. rolników jako członków kół łowieckich, 29-05-2020](#)).

- 8. W odpowiedzi na pismo MIR z dn. 18.05.2020 r., RDLP w Krakowie przekazała kalkulacje cen zabiegów agrotechnicznych,** które są wykorzystywane przez Lasy Państwowe w procesach szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych:

▶ [Kalkulacje - warzywa, sady](#)

▶ [Kalkulacje - koszty zakładania łąki](#)

▶ [Kalkulacja - produkcja zwierzęca i rośliny pastewne](#)

▶ [Kalkulacje - zboża, okopowe](#)

Kalkulacje te dostępne są na www.mir.krakow.pl (SZKODY: [Kalkulacje cen zabiegów agrotechnicznych wykorzystywane w szacowaniu szkód łowieckich, 04-06-2020](#)), oraz w biurach MIR.

ODPOWIEDZI NA WNIOSKI I INTERWENCJESAMORZĄDU ROLNICZEGO

- 1. Odnosnie uwag do projektu rozporządzenia MRiRW zmieniającego rozporządzenie w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska oraz projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności, oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom, przekazanymi w dn. 23.04.2020 r.**

MRiRW w dn. 30.04.2020 r.: (...) Projektowane rozporządzenie ma zastosowanie tylko wobec rolników, którzy wnoszą o płatności bezpośrednie oraz niektóre płatności w ramach PROW na lata 2014-2020 tj. płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW), rolno-środowiskowo-klimatycznych, ekologicznych, na zalesianie gruntów rolnych, jak również płatności dobrostanowej. Co do zasady nie określa ono przepisów prawa krajowego w zakresie obowiązków nakładanych na rolników, a jedynie ustanawia liczbę punktów, jaką przypisuje się stwierdzonym niezgodnościom określonym na podstawie już wdrożonego prawa do porządku krajowego. Stopień przestrzegania tego prawa jak i jego ocena przekłada się na wysokość uzyskiwanych przez rolników płatności.

(...) Zaproponowanych w projekcie rozporządzenia zmiany są konsekwencją regulacji wprowadzonych w przepisach ustawy z dn. 20.07.2017 r. – *Prawo wodne* (DzU z 2020 poz. 310 i 284), zwanej dalej „Prawem wodnym” i wydanego na podstawie art. 106 ust. 4 tej ustawy rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 12.02.2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (DzU 2020 poz. 243), zwanego dalej „programem działań”.

Biorąc powyższe pod uwagę, to postulat samorządu rolniczego dotyczący rezygnacji z sankcji wobec rolników, którzy nie będą przestrzegać wymogów dotyczących obowiązków związanych z przyjmowaniem nawozów naturalnych od innego rolnika, czy też posiadania dokumentacji związanej ze stosowaniem nawozów, nie może zostać przyjęty.

Niemniej jednak pragnę wyjaśnić zapis w tabeli II dla naruszenia 15, który brzmi: „Rolnik przyjmujący nawozy naturalne na podstawie umowy nie przestrzega obowiązku posiadania, w chwili przyjmowania tych nawozów, odpowiedniej powierzchni lub pojemności posiadanych miejsc do ich przechowywania w sposób bezpieczny dla środowiska, zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu”. Źródłem tego wymogu jest rozdział 1.4 ust. 12 programu działań. W tym zakresie program działań mówi o odpowiedniej powierzchni, czy też pojemności miejsc do przechowywania nawozów naturalnych, ale rozumianej jako - bezpiecznej dla środowiska. Miejsca takie powinny zapobiegać przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu. W przypadku, gdy rolnik zakupi nawozy naturalne i je bezpośrednio zużyje do nawożenia pola, to nie zostanie ukarany za brak wyżej wymienionego miejsca, ponieważ w tym przypadku nie dojdzie do ich przechowywania.

Dodatkowo należy pamiętać, że program działań dopuszcza również czasowe przechowywanie obornika bezpośrednio na gruntach rolnych (jednak nie dłuższe niż przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia każdej z przym). Jeśli rolnik zakupi obornik i nie będzie chciał lub mógł od razu rozprowadzić go po polu, to może przechować go bezpośrednio na polu w postaci przymy. Przy czym przechowywanie obornika na przymie będzie wymagało spełnienia odpowiednich warunków, o których jest mowa w programie działań.

Odnosząc się do przepisów dotyczących obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, obliczenia maksymalnych dawek azotu, umów zbycia itd., należy wyjaśnić, że dokumentacja związana ze stosowaniem nawozów nie powinna być postrzegana jako forma biurokratyzowania procesu produkcji, ale jako element edukacji i dobrych praktyk rolniczych, ponieważ to prawidłowe ustalenie dawek nawożenia (w oparciu o prawidłowe wyliczenia poziomu azotu, badania gleby, czy też historię pola) powinny być gwarancją dobrych plonów jak i ochrony środowiska rolniczego.

www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [W sprawie sankcji za uchybienia wynikające z Programu azotanowego, 04-05-2020](#).

* * *

2. Odpowiedź ws. zaprzestania lub odraczania kontroli na miejscu ze względu na rozprzestrzenianie się choroby COVID-19.

MRiRW w dn. 30.04.2020 r.: (...) Mając na uwadze bezpieczeństwo beneficjentów oraz pracowników ARiMR, została podjęta decyzja o wstrzymaniu bądź znacznym ograniczeniu przeprowadzania czynności kontrolnych w terenie przez agencję płatniczą oraz podmioty wdrażające.

Kontrole na miejscu zostaną przeprowadzone w terminie późniejszym, w zależności od rozwoju sytuacji epidemicznej w kraju. (...) W obliczu pandemii koronawirusa wielu rolników i przedsiębiorstw staje przed obliczem trudności finansowych. W tak trudnej sytuacji, należy dołożyć wszelkich starań, by wspomóc beneficjentów, stąd kontrole na miejscu będą przeprowadzane po wypłacie środków. Przy czym należy podkreślić, że z takiej możliwości będą mogli tylko skorzystać beneficjenci, których wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane. ARiMR będzie przeprowadzać kontrole „zza biurka” na podstawie dokumentów potwierdzających realizację operacji w zakresie finansowym oraz rzeczowym w formie elektronicznej, bez bezpośredniego kontaktu z beneficjentami, z zachowaniem zasady „dwóch par oczu”, w celu wyeliminowania ewentualnych nadużyć. W tym celu ARiMR będzie mogła prosić m.in. o:

- 1) zdjęcia maszyn oraz ich tabliczek znamionowych;
- 2) zdjęcia budynków i obiektów budowlanych;
- 3) oświadczenia wykonawców o wykonaniu robót,
- 4) oraz inne dokumenty, które beneficjent może posiadać lub w stosunkowo łatwy sposób może pozyskać, a które uprawdopodobniałyby właściwy, tj. zgodny z umową o przyznaniu pomocy sposób realizacji operacji.

www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [MRiRW odpowiada w sprawie kontroli Modernizacja gospodarstw rolnych oraz wypłaty płatności bezpośrednich, 05-05-2020](#).

* * *

3. Odpowiedź ws. otwarcia konsulatów na Białorusi i Ukrainie w celu wydawania wiz pracowniczych.

MSZ w dn. 30.04.2020 r.: (...) Urzędy konsularne na Białorusi przez cały czas, choć w ograniczonym zakresie, prowadzą obsługę wizową. W ciągu najbliższych kilkunastu dni można spodziewać się wznowienia działalności przez niektóre punkty przyjmowania wniosków wizowych, zarządzane przez usługodawcę zewnętrznego, realizującego usługi *outsourcingu* wizowego na rzecz polskich placówek zagranicznych na Białorusi. Natomiast urzędy konsularne na Ukrainie z dniem 4 maja br. rozpoczną przyjmowanie wniosków wizowych zarówno w swoich siedzibach, jak i za

pośrednictwem punktów przyjmowania wniosków wizowych (w nieco zmienionej formule spowodowanej wprowadzonymi przez władze Ukrainy ograniczeniami).

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Wniosek KRIR dotyczący pracowników z Ukrainy i Białorusi, 27-04-2020](#)).

4. Odpowiedź ws. wprowadzenia zmian legislacyjnych w ustawie o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne.

MRiRW w dn. 05.05.2020 r.: (...) Zgodnie z uzgodnieniami z Dyrektorem Generalnym KOWR możliwe jest wszczęcie postępowania w zakresie przejęcia długu na podstawie ustawy z dn. 09.11.2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne (DzU z 2019 r. poz. 33), gdy ustanowione zabezpieczenie dotyczy zobowiązań wymagalnych, które mogą zostać przejęte przez KOWR, pod warunkiem że wierzyciel na etapie potwierdzania salda zobowiązań, zobowiąże się wykreślić hipotekę z chwilą spłaty należności nią zabezpieczonych. Takie zobowiązanie powinno zostać złożone wraz z wnioskiem o przejęcie długu.

W takim przypadku do dalszych rozliczeń przyjmowana jest wartość nieruchomości określona w złożonym przez wnioskodawcę, i zaakceptowanym przez KOWR, operacie szacunkowym, bez pomniejszania tej wartości o wysokość wpisanych do księgi wieczystej hipotek.

Doprecyzowanie przepisów art. 7 ust. 11 ww. ustawy zostanie rozważone przy najbliższej nowelizacji tej ustawy.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Ustawa o restrukturyzacji zadłużeń zostanie doprecyzowana, 07-05-2020](#)).

5. Odpowiedź ws. postępowania w sytuacji wystąpienia choroby COVID-19 u rolnika i jego rodziny, prowadzącej produkcję zwierzęcą i koniecznością jej hospitalizacji oraz planowanych rozwiązań wsparcia finansowego dla gospodarstw rolnych, które z przyczyn od siebie niezależnych poniosą straty związane z ogłoszonym stanem epidemii w kraju.

MRiRW w dn. 05.05.2020 r.: (...) Na stronie internetowej GIW zamieszczone są materiały informacyjne tj. Zalecenia Głównego Lekarza Weterynarii dla osób objętych kwarantanną w związku z COVID-19 dotyczące postępowania ze zwierzętami domowymi i gospodarskimi oraz Informacja dla rolników poddanych kwarantannie domowej w związku z pandemią koronawirusa, które w dn. 23.03.2020 r. zostały zaktualizowane poprzez dodanie poniższych informacji:

„W obecnej sytuacji epidemiologicznej zasady kwarantanny osób określają służby sanitarne. Nakazy wydawane przez Inspekcję Sanitarną mają pierwszeństwo nad informacjami udzielanymi przez inne służby. Główny Lekarz Weterynarii nie jest informowany o tym w jaki sposób przebiega kwarantanna w poszczególnych przypadkach, a więc wytyczne GLW mają charakter ogólny.

Sprawą oczywistą jest, że zwierzęta nie mogą zostać bez opieki. Jeżeli więc osoby będące na kwarantannie, zgodnie z nakazami Inspekcji Sanitarnej nie mogą opuszczać domu i zajmować się zwierzętami w obejściu, powinny zgłosić to do urzędu gminy.

Urząd gminy będzie musiał znaleźć rozwiązanie w zależności od okoliczności, tj. albo skierować do gospodarstwa osoby, które będą mogły opiekować się zwierzętami, albo znaleźć miejsce, w które będzie można przenieść zwierzęta."

W zamieszczonej aktualizacji GLW wyraźnie podkreślił nadrzędną rolę służb sanitarnych i Inspekcji Sanitarnej w przypadku określania zasad kwarantanny oraz wydawanych nakazów i zaleceń. Tak jest również w przypadku wystąpienia choroby zakaźnej w gospodarstwie.

Ponadto, na wniosek MRiRW w ustawie z dn. 09.04.2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS~CoV-2 przewidziane zostały przepisy umożliwiające przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze rolno-spożywczym związaną z wytwarzaniem lub dostarczaniem żywności, na czas oznaczony nie dłuższy niż do czasu odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, na:

- 1) zmianę systemu lub rozkładu czasu pracy pracowników w sposób niezbędny dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa;
- 2) polecenie pracownikom świadczenie pracy w godzinach nadliczbowych w zakresie i wymiarze niezbędnym dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa;
- 3) zobowiązanie pracownika do pozostawania poza normalnymi godzinami pracy w gotowości do wykonywania pracy w zakładzie pracy lub w innym miejscu wyznaczonym przez pracodawcę, przepisu art. 1515 § 2 zdanie drugie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy nie stosuje się;
- 4) polecenie pracownikowi realizowanie prawa do odpoczynku w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Resort rolnictwa ws. zabezpieczenia rolników przed skutkami COVID-19, 07-05-2020](#)).

6. **Odpowiedź ws. zgody MRiRW na oddawanie gruntów nabytych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa do użytkowania osobom trzecim (np. wdzierżawiania z przeznaczeniem m.in. na fermy fotowoltaiczne), bez możliwości żądania przez KOWR od nabywcy nieruchomości zapłaty całej niespłaconej, a rozłożonej na raty, należności z tytułu jej sprzedaży.**

MRiRW w dn. 04.05.2020 r.: (...) Zgodnie z art. 29a ust. 1 pkt 1 ustawy z dn. 19.10.1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (DzU z 2020 r. poz. 396, z późn. zm.) umowa sprzedaży nieruchomości rolnej zbywanej z rozłożeniem spłaty należności na raty, zawiera w szczególności zobowiązanie nabywcy nieruchomości do nieprzenoszenia własności nieruchomości nabytej z ZWR Skarbu Państwa przez okres 15 lat od dnia nabycia nieruchomości oraz do prowadzenia działalności rolniczej na niej w tym okresie, a w przypadku osób fizycznych do osobistego prowadzenia tej działalności. Z przepisu tego jednoznacznie wynika, że **nabywca nieruchomości rolnej nie jest uprawniony do jej oddawania do użytkowania osobom trzecim przez okres 15 lat od dnia jej nabycia**. Jeśli zatem nabywca nie wywiązuje się z tego zobowiązania KOWR (...) może zażądać zapłaty całej niespłaconej należności.

Należy ponadto podkreślić, że na podstawie art. 5 ust. 1 ww. ustawy, Skarb Państwa powierzył KOWR wykonywanie prawa własności i innych praw rzeczowych na jego rzecz w stosunku do mienia, o którym mowa w art. 1 i 2 tej ustawy, w tym nieruchomości rolnych. Z kolei, zgodnie z art. 5 ust. 2 powołanej ustawy KOWR, obejmując we władanie powierzone składniki mienia Skarbu Państwa, wykonuje we własnym imieniu prawa i obowiązki z nimi związane w stosunku do osób trzecich, jak również we własnym imieniu wykonuje związane z tymi składnikami obowiązki publicznoprawne. Stroną umowy sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa jest zatem KOWR, a nie MRiRW.

(...) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie jest uprawniony do ingerencji w treść umowy, której nie jest stroną(...) Jednocześnie należy wskazać, że zbycie nieruchomości rolnej na raty ma charakter preferencyjny i z założenia jego celem jest przeznaczenie nieruchomości rolnej na działalność rolniczą, a nie na prowadzenie działalności gospodarczej.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [MRiRW w sprawie spłaty należności za grunty kupione od KOWR, oddane w użytkowanie osobom trzecim, 08-05-2020](#)).

7. **Odpowiedź ws. zmiany przepisów prowadzących do ograniczenia ilości dokumentów potrzebnych do złożenia wniosków na działanie "Modernizacja gospodarstw rolnych" oraz "Premia dla młodych rolników".**

MRiRW w dn. 07.05.2020 r.: (...) Państwa członkowskie mają obowiązek zapewnienia możliwości weryfikacji wszystkich warunków przyznania i wypłaty pomocy w ramach instrumentów wsparcia objętych PROW na lata 2014–2020. Jednym z warunków dostępu, w kilku instrumentach wsparcia (w tym „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Premia dla młodych rolników”), jest wielkość ekonomiczna gospodarstwa. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa jest ustalana na podstawie całkowitej rocznej standardowej produkcji gospodarstwa wyrażonej w euro. Przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa (w przypadku „Premii dla młodych rolników” – wyjściowej oraz docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa, gdyż jednym z warunków wsparcia jest to, że biznesplan zapewnia osiągnięcie wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa), bierze się pod uwagę stan średni zwierząt w odpowiednim roku. Tabele dotyczące obrotu stada, w formularzu biznesplanu opracowanym przez IERiGŻ na zlecenie ARiMR, służą obliczaniu wielkości ekonomicznej gospodarstw w przypadku prowadzenia bądź planowania produkcji zwierzęcej. W związku z powyższym, nie ma możliwości rezygnacji z tego elementu biznesplanu przy ubieganiu się o wsparcie na zakup maszyn.

Odnosząc się do wniosku dotyczącego „zastąpienia zaświadczeń składanych przez rolnika (...) oświadczeniami beneficjentów” w ww. instrumentach PROW 2014–2020, uprzejmie informuję, iż dotychczasowe ustalenia audytów i kontroli zewnętrznych KE oraz Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wskazywały, iż wymaganie oświadczeń od wnioskodawców/beneficjentów zamiast zaświadczeń lub innych dokumentów nie jest prawidłowe ani wystarczające.

Dlatego potwierdzenie spełnienia niektórych warunków przyznania pomocy np. w ramach „Premii dla młodych rolników” odbywa się za pomocą zaświadczeń wystawianych np. przez urzędy skarbowe. Inne warunki, takie jak podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie jako rolnik, są weryfikowane dzięki współpracy między instytucjami, bez angażowania wnioskodawcy/beneficjenta. Natomiast niektóre warunki związane z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie oraz charakterystyką gospodarstw są weryfikowane bezpośrednio w bazach danych ARiMR.

Jednocześnie należy podkreślić, iż nawet w obecnej sytuacji związanej z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2, uzyskiwanie wymaganych zaświadczeń nie powinno stwarzać większych problemów (sytuacja związana z wystawianiem niezbędnych zaświadczeń została zbadana przez pracowników MRiRW) (...).

Natomiast zaświadczenie, o którym mowa w zał. nr 1 do rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego PROW na lata 2014–2020, jest jednym z dokumentów potwierdzających kwalifikacje rolnicze. Zgodnie z zał. nr 1 do ww. rozporządzenia, aby potwierdzić posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego lub zasadniczego branżowego, potrzebne jest m.in. zaświadczenie wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną o zdaniu egzaminu eksternistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej lub branżowej szkoły I stopnia wraz ze świadectwami potwierdzającymi odpowiednie kwalifikacje. W związku z powyższym, zaświadczenia wydawanego przez okręgową komisję egzaminacyjną również nie można zastąpić oświadczeniem sporządzonym przez rolnika. (...).

Odnośnie do proponowanych zmian w zakresie obszaru nawadniania w ramach instrumentu wsparcia „Modernizacja gospodarstw rolnych” PROW 2014–2020, przekazuję poniższe wyjaśnienia.

Obecnie, zgodnie z § 9 ust. 1a rozporządzenia MRiRW z dn. 21.08.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego PROW na lata 2014–2020 (DzU poz. 1371, z późn. zm.), do kosztów kwalifikowalnych zaliczane są między innymi koszty wykonania ujęć wody na potrzeby nawadniania, w tym studni lub zbiorników. Co do zasady za „wykonanie ujęcia wody na potrzeby nawadniania w gospodarstwie” należy przyjąć wykonanie nowego ujęcia (studni, stawu) w określonym miejscu – zgodnie z obowiązującymi przepisami – w sposób umożliwiający pobranie z niego wody do nawadniania.

W związku z powyższym informuję, iż koszty realizacji inwestycji polegającej na budowie zbiornika retencyjnego, wykorzystywanego wyłącznie w celu retencji wody, bez uwzględnienia przeznaczenia tego zbiornika do celów nawadniania gruntów lub upraw, nie mogą stanowić kosztów kwalifikowalnych w ramach omawianego instrumentu wsparcia.

Jednocześnie, informuję, iż Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej opracowuje „Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030”. RM Uchwałą nr 92 z dn. 10.09.2019 r. przyjęła „Założenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030” (M.P. z 2019 r. poz. 941).

Głównym celem Programu będzie wieloaspektowe określenie, a następnie wdrożenie działań, których realizacja zwiększy retencję wody i umożliwi zatrzymanie jej przez długi czas w środowisku. Program będzie uwzględniał wszystkie rodzaje retencji wód powierzchniowych wyróżniane ze względu na skalę – dużą, małą i mikro retencję oraz rodzaj retencji – naturalną i sztuczną. (...) Projekt zostanie poddany konsultacjom społecznym, którym towarzyszyć będzie kampania informacyjno-promocyjna. (...).

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [MRiRW ws. postulowanych przez samorząd rolniczy ułatwień w składaniu wniosków na działania PROW, 08-05-2020](#)).

8. Odpowiedź na wielokrotnie ponawiany wniosek ws. podjęcia działań prowadzących do zmiany przepisów prawa unijnego, aby szacowanie szkód powstałych w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, odbywało się poprzez liczenie start w produkcji roślinnej i zwierzęcej oddzielnie.

Wniosek zgłoszony również przez WZ MIR VI kadencji w dn. 04.09.2019 r.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Odpowiedź ministra rolnictwa na postulaty WZ MIR, 07-01-2020](#)).

MRiRW w dn. 05.05.2020 r.: (...) Mając na względzie długość procesu legislacyjnego, którego wymagałaby wnioskowana zmiana, stosowne działania zostaną podjęte w trakcie prac regulujących udzielanie pomocy publicznej po 2021 r.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Prawo umożliwiający szacowanie strat oddzielnie dla produkcji roślinnej i zwierzęcej - po 2021 r., 12-05-2020](#)).

9. Odpowiedź ws. zwolnienia ubezpieczonych w KRUS z opłacania składek.

MRiRW w dn. 08.05.2020 r.: (...) Zgodnie z art. 31zz ustawy z dn. 31.03.2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (DzU 2020 r., poz. 374 z późn.zm.), osoby objęte ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w rozumieniu ustawy z dn. 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (DzU 2020 r., poz. 174), **zwalnia się z opłacania składek na to ubezpieczenie za drugi kwartał 2020 r.**

(...) Zwolnienie z opłacania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za drugi kwartał 2020 r. jest ustawowe, oznacza to, że przysługuje ono bez konieczności składania wniosków w tej sprawie. (...).

Wprowadzone przepisy nie przewidują zwolnienia z obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie:

- wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie,
- zdrowotne (o ile rolnik jest zobowiązany do ich opłacania).

Zwolnienie z obowiązku opłacania składek na dwa powyższe ubezpieczenia nie jest w chwili obecnej rozważane.

(...) Zwolnienie osób objętych ubezpieczeniem społecznym z opłacania składki na te ubezpieczenia stanowiłoby dodatkowe obciążenie dla budżetu Funduszu Składkowego, a tym samym pod znakiem zapytania stanęłaby wypłata świadczeń z tego ubezpieczenia oraz wspierania innej działalności przewidzianej w przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. (...)

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Resort rolnictwa ws. zwolnienia z opłacania składek osób ubezpieczonych w KRUS, 13-05-2020](#)).

10. Odpowiedź ws. wypłat odszkodowań za straty w związku z wystąpieniem w 2019 r. suszy oraz wypłaty pomocy w ramach działań inwestycyjnych PROW 2014-2020.

MRiRW w dn. 08.05.2020 r.: (...) Uwzględniając obecną sytuację związaną z epidemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2 MRiRW nie ma możliwości określenia ostatecznego terminu wypłaty pomocy dla producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2019 r. suszy, huraganu, gradu, deszczu nawalnego, przymrozków wiosennych lub powodzi.

(...) W instrumentach wsparcia, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, tj. w „Modernizacji gospodarstw rolnych” oraz „Inwestycji zapobiegających zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”, płatność następuje na podstawie wniosku o płatność. ARiMR rozpatruje wniosek o płatność w terminie 3 miesięcy i dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność, przy czym 3-miesięczny termin na rozpatrzenie wniosku ulega wydłużeniu w przypadku:

- wezwania beneficjenta do złożenia uzupełnień,
- wyrażenia przez Agencję zgody na przedłużenie terminu wykonania przez beneficjenta określonych czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty pomocy,
- konieczności uzyskania dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu lub w przypadku, gdy znajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości co do możliwości przyznania pomocy.

Z informacji przekazanych przez Agencję wynika, że: *ponad 70% złożonych wniosków o płatność w ramach ww. instrumentów wsparcia, wymagało uzupełnienia dokumentacji bądź poprawy wniosku, zautoryzowane zlecenia płatności w ramach PROW 2014-2020 są procedowane terminowo.*

Dodatkowo, Agencja zapewnia, iż dokłada wszelkich starań, wprowadzając m.in. różne rozwiązania organizacyjne, aby w obecnym czasie pandemii zapewnić realizację procesu obsługi instrumentów wsparcia, w tym jak najszybsze wypłaty środków. Nieterminowa obsługa wniosku o płatność często spowodowana jest koniecznością zawarcia z beneficjentem aneksu do umowy, ze względu na wprowadzone przez niego zmiany w realizacji operacji, o których poinformował dopiero przy składaniu wniosku o płatność.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Odpowiedź MRiRW w sprawie wypłat odszkodowań związanych z klęskami żywiołowymi, 18-05-2020](#)).

11. Odpowiedź na wniosek dot. zmiany przepisów w zakresie międzyplonów uznawanych za obszar proekologiczny (EFA), aby w przypadku potwierdzenia suszy na danym obszarze przez System Monitoringu Suszy Rolniczej (SMSR), było to automatycznie uznawane przez właściwego kierownika biura powiatowego ARiMR jako przypadek wystąpienia siły wyższej.

MRiRW w dn. 19.05.2020 r.: (...) Zgodnie z opinią przekazaną przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG), który prowadzi SMSR, należy wskazać, że IUNG nie dysponuje wielkościami krytycznymi powodującymi suszę międzyplonów, w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu upraw i zwierząt gospodarskich, w okresie od 1 lipca do 15 października. Trudność w wykorzystaniu monitoringu suszy do oceny ryzyka i powodzenia uprawy międzyplonu ścierniskowego i ozimego wynika z braku informacji o warunkach wilgotnościowych w okresie ich wegetacji (okres wegetacji wykracza poza prowadzony obecnie monitoring suszy – tj. do końca września). (...)

IUNG w konkluzji swojej opinii stwierdza, że w przypadku braku opadów atmosferycznych SMSR nie jest w stanie określić precyzyjnie możliwości wschodów przez rośliny, zwłaszcza w okresie od 1 lipca do 20 sierpnia. Publikowane przez SMSR informacje o warunkach niedoboru wody mogą być jedynie narzędziem pomocnym dla kierownika biura

powiatowego ARiMR przy ocenie tych warunków jako przypadek wystąpienia siły wyższej, skutkujące zwolnieniem rolników z zadeklarowanego obowiązku wysiewu międzyplonów lub okrywy zielonej.

Niezależnie od powyższego (...) w myśl przepisów UE, w sytuacji, gdy rolnik ze względu na suszę nie jest w stanie spełnić kryteriów kwalifikowalności lub innych obowiązków wynikających z zazielenienia, np. nie może dokonać wysiewu międzyplonu ścierniskowego w określonym terminie do 20 sierpnia, to co do zasady jest to przesłanka do potraktowania tej sytuacji jako siły wyższej. Organem właściwym w sprawie uznania danego przypadku za działanie siły wyższej jest kierownik biura powiatowego ARiMR, do którego zgłasza się przypadki działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności.

Dodatkowo, resort rolnictwa (...) na bieżąco monitoruje sytuację i odpowiednio do potrzeb, zasadności i możliwości dokłada wszelkich starań, aby wypracowywać jak najkorzystniejsze rozwiązania dla rolników. Przykładem mogą tu być lata 2018 i 2019, w których, na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, KE wydała decyzje umożliwiające rolnikom skorzystanie z określonych odstępstw w zakresie zazielenienia, w tym w zakresie międzyplonów EFA. W ramach odstępstw możliwe było:

- wysianie międzyplonu składającego się z pojedynczej uprawy należącej do traw lub innych zielnych roślin pastewnych, zamiast co do zasady obowiązkowej mieszanki składającej się co najmniej z dwóch gatunków roślin;
- uznanie za międzyplony w ramach EFA również upraw roślin ozimych uprawianych z przeznaczeniem na pasze dla zwierząt lub wypasanie;
- skrócenie okresu utrzymania międzyplonu ścierniskowego z 8 do 6 tygodni pod warunkiem wysiania po międzyplonach na tych gruntach roślin ozimych.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Resort rolnictwa ws. zwolnienia rolników z zadeklarowanego obowiązku wysiewu międzyplonów lub utrzymania okrywy zielonej, 20-05-2020](#)).

* * *

12. Odpowiedź ws. działań na rzecz wsparcia rolników dotkniętych tegoroczną suszą.

MRiRW w dn. 15.05.2020 r.: (...) Zgodnie z przepisami o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich susza rolnicza występuje, gdy obliczone wartości Klimatycznego Bilansu Wodnego (KBW) dla gminy są niższe od wartości krytycznych KBW określonych w rozporządzeniu MRiRW w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych grup i gatunków roślin uprawnych i gleb. Wskaźniki KBW dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, z podziałem na województwa są ogłaszane, w okresie od dnia 21 maja do 20 października, w terminie do 10 dni po zakończeniu sześciodekadowego okresu. Aktualnie finalizowane są prace nad utworzeniem elektronicznego systemu zgłaszania przez producentów rolnych wniosków o oszacowanie strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę i w najbliższych dniach do konsultacji społecznych przekazany zostanie [►projekt rozporządzenia](#) Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań ARiMR, w którym przewiduje się m.in. umożliwienie producentom rolnym zgłaszanie wniosków o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy za pośrednictwem specjalnej publicznej aplikacji, która umożliwi weryfikację zgłoszeń z zasięgiem KBW i ustalonym poziomem strat w plonach, a następnie udostępni producentowi rolnemu protokół oszacowania szkód w jego gospodarstwie powstałych w wyniku suszy, na podstawie którego będzie mógł ubiegać się o pomoc.

Producenci rolni poszkodowani w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, w tym suszy mogą ubiegać się na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 27.01.2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań ARiMR (DzU z 2015 r. poz.187 z późn. zm.) o preferencyjny kredyt na wznowienie produkcji i odtworzenie środków trwałych. W planie finansowym ARiMR na 2020 r. na dopłaty do oprocentowania ww. kredytów zaplanowane zostały środki w wysokości 73 390 tys. zł, co pozwala na obsługę kredytów kłęskowych uruchomionych w latach poprzednich i uruchomienie w roku bieżącym linii kredytowej w wysokości 1 mld zł.

Ponadto na podstawie ustawy z d. 07.07.2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (DzU z 2019 r. poz. 477) stosowane są z budżetu państwa dopłaty do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia następujących zdarzeń losowych:

- dla produkcji roślinnej (tj. upraw – zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych) od: huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, suszy, ujemnych skutków przezimowania lub przymrozków wiosennych,
- dla produkcji zwierzęcej (tj. bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń) od: huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, uboju z konieczności.

W roku bieżącym ubezpieczenie od ryzyka suszy posiada 1 754 rolników, którzy ubezpieczyli od ryzyka strat spowodowanych przez suszę uprawy na powierzchni 53 261 ha.

Jednocześnie wznowione zostały prace nad wprowadzeniem obowiązkowych ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich od niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. Natomiast wprowadzenie ubezpieczeń od utraty dochodów z produkcji rolnej musi być poprzedzone wprowadzeniem przepisów regulujących kwestie ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych w gospodarstwie rolnym.

www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [MRiRW ws. szacowania strat oraz wsparcia rolników poszkodowanych przez suszę, 20-05-2020](#)).

13. Odpowiedź ws. zmiany przepisów dotyczących operacji typu "Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej" w ramach poddziałania "Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich" objętego PROW 2014-2020 i umożliwienie skorzystania tej formy pomocy osobom, które były beneficjentami wsparcia z operacji typu "Restrukturyzacja małych gospodarstw" w ramach poddziałania "Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw". Małe zainteresowanie rolników tym działaniem spowodowane jest obowiązkiem ubezpieczenia w ZUS, a poszerzenie grupy osób mogących skorzystać z tego działania, może spowodować większą liczbę beneficjentów.

MRiRW w dn. 20.05.2020 r.: (...) Sposób ukierunkowania pomocy w poszczególnych działaniach PROW 2014-2020 został określony na podstawie analizy SWOT przeprowadzonej na potrzeby PROW 2014-2020, opinii ekspertów, uzgodnień, a także ukształtował się w wyniku konsultacji publicznych i negocjacji Programu z KE.

Na podstawie PROW 2014-2020 zostały opracowane szczegółowe warunki i tryb przyznawania pomocy finansowej określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 25.07.2016 r. w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego PROW na lata 2014–2020*, który to akt prawny, zgodnie z obowiązującymi przepisami, również podlegał procedurze konsultacji publicznych.

Zgodnie z § 6 ust. 4 ww. rozporządzenia, pomocy nie przyznaje się podmiotowi, który uzyskał pomoc finansową:

- 1) na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników”, objętych Programem lub
- 2) na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw”, objętych Programem, lub
- 3) w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW na lata 2007-2013, lub
- 4) w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW na lata 2007-2013.

W odniesieniu do kwestii, dotyczącej braku możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach „Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” PROW 2014-2020 przez rolników, którzy otrzymali pomoc w ramach instrumentu wsparcia „Restrukturyzacja małych gospodarstw” PROW 2014-2020, należy wskazać, co następuje.

Przywołany wyżej przepis rozporządzenia (§ 6 ust. 4) jest odzwierciedleniem zapisów PROW 2014-2020. Jak już bowiem wskazywano, sposób ukierunkowania pomocy w poszczególnych działaniach PROW 2014-2020 został określony m.in. na podstawie analizy SWOT przeprowadzonej na potrzeby PROW 2014-2020. Analiza wskazała na potrzebę reorientacji małych gospodarstw w kierunku rolniczym albo pozarolniczym, dlatego też wsparcie małych gospodarstw zostało zaprogramowane w oparciu o dwa kierunki rozwoju:

- zwiększenie konkurencyjności i rentowności oraz poprawa orientacji rynkowej w ramach instrumentu „Restrukturyzacja małych gospodarstw”,
- podjęcie działalności gospodarczej i reorientacja w kierunku pozarolniczym.

Instrument wsparcia „Restrukturyzacja małych gospodarstw” został zaprogramowany w sposób umożliwiający realizację celu szczegółowego 2A – Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także różnicowania produkcji rolnej.

Wnioskodawca ww. instrumentu wsparcia przedstawia w biznesplanie koncepcję restrukturyzacji gospodarstwa (prowadzonego osobiście i na własny rachunek w celach zarobkowych). Biznesplan zawiera opis wyjściowej sytuacji gospodarstwa (w tym strukturę produkcji, wielkość ekonomiczną gospodarstwa), opis docelowej sytuacji gospodarstwa, tj. sytuacji po realizacji biznesplanu (w tym strukturę produkcji, wielkość ekonomiczną), informację, o tym jak realizacja biznesplanu doprowadzi do osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa do co

najmniej 10 tys. euro i co najmniej o 20% w stosunku do wielkości wyjściowej, jak również informacje dotyczące działań mających na celu rozwój gospodarstwa.

A zatem, celem instrumentu wsparcia „Restrukturyzacja małych gospodarstw” jest restrukturyzacja gospodarstwa polegająca na przeprowadzeniu zmian, w wyniku których nastąpi poprawa konkurencyjności tego gospodarstwa i zwiększenie jego rentowności poprzez wzrost wielkości ekonomicznej.

W odniesieniu do „Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” należy wskazać, że instrument ten realizuje cel szczegółowy 6A - Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy. Dlatego też, warunki realizacji tego instrumentu zostały tak skonstruowane, aby wspierać podejmowanie działalności pozarolniczej przez rolników i domowników, dzięki czemu będą oni mogli uzyskiwać dochody spoza rolnictwa.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż decyzja dotycząca wyboru kierunku rozwoju gospodarstwa (wzmacnianie orientacji rynkowej i rentowności gospodarstwa albo podjęcie pozarolniczej działalności) należy do rolnika.

Reasumując, wskazane w ww. przepisie rozporządzenia **wykluczenie** (dot. braku możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach „Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” PROW 2014-2020 przez rolników, którzy otrzymali pomoc w ramach „Restrukturyzacji małych gospodarstw” PROW 2014-2020) **ma na celu jak najlepsze ukierunkowanie pomocy w omawianych instrumentach wsparcia i w efekcie realizację celów i priorytetów UE.**

(...) W nawiązaniu do podniesionej w piśmie kwestii dotyczącej „małego zainteresowania” rolników możliwością ubiegania się o pomoc na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” PROW 2014-2020 należy wskazać (...), że w ramach tej operacji typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” PROW 2014-2020 dotychczas wpłynęło 11 925 wniosków o przyznanie pomocy na łączną kwotę 1 999 900 000 zł (co stanowi 130,49% wykorzystania limitu środków przeznaczonych na omawiany instrument wsparcia), co świadczy o dużym zainteresowaniu wnioskodawców tym instrumentem wsparcia. (...).

www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [MRiRW ws. warunków przyznawania premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej, 22-05-2020](#)).

14. Odpowiedź ws. zmiany zasad powoływania komisji szacujących szkody powstałe w wyniku przymrozków wiosennych (pisma z dn. 13.05.2020 r. i 19.05.2020 r.).

MRiRW w dn. 22.05.2020 r.: (...) Mając na względzie przepisy rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dn. 25.06.2014 r. regulującego m.in. warunki udzielania pomocy publicznej na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do kłęski żywiołowej oraz fakt, że producenci rolni nie mają obowiązku prowadzenia ewidencji zdarzeń gospodarczych w gospodarstwie rolnym, nie ma obecnie możliwości uruchomienia pomocy m.in. dla gospodarstw rolnych poszkodowanych w wyniku przymrozków wiosennych bez oszacowania tych szkód przez komisje powołane przez wojewodów.

Ponadto, aktualnie nie ma systemu monitoringu szkód powstałych w wyniku przymrozków wiosennych, na bazie którego możliwe byłoby stworzenie aplikacji umożliwiającej szacowanie tych szkód bez udziału komisji powołanych przez wojewodów.

(...) Mając na względzie aktualny poziom wykorzystania krajowego limitu pomocy *de minimis* w bieżącym roku nie ma możliwości uruchomienia nowych form pomocy udzielanej w formule *de minimis*.

www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [MRiRW: nie ma możliwości uruchomienia nowych form pomocy formule de minimis, 25-05-2020](#)).

15. W odpowiedzi na stanowisko Zarządu KRIR (podjęte uchwałą Zarządu KRIR w dn. 30.03.2020 r.) dotyczące podjęcia koniecznych działań dla rolników w związku rozprzestrzeniającą się z epidemią COVID-19, minister rolnictwa przekazał obszerne informacje i wyjaśnienia odnośnie propozycji zawartych w tym stanowisku.

Zachęcamy do zapoznania się z treścią pisma MRiRW z dn. 15.05.2020 r., zamieszczonego na: www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Odpowiedź ministra rolnictwa na stanowisko samorządu rolniczego odnośnie niezbędnych działań w związku z pandemią, 26-05-2020](#).

Odpowiedź dot. zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 16.04.2019 r. w sprawie szczegółowych warunków szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych, poprzez dodanie zapisu o konieczności podawania adresu koła łowieckiego, do którego należy zgłaszać szkody łowieckie, do urzędu gminy i siedziby izby rolniczej.

MRiRW w dn. 21.05.2020 r.: (...) Statut Polskiego Związku Łowieckiego w § 19 stanowi, że koło podlega wpisowi do rejestru kół prowadzonego przez właściwy Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego, powyższy rejestr obejmuje siedzibę i adres koła. Należy również podkreślić fakt, iż zgodnie z art. 8a ust. 9 ustawy z dn. 13.10.1995 r. Prawo łowieckie (DzU z 2020 r. poz. 67 z późn. zm.), dzierżawca obwodu łowieckiego musi zasięgnąć opinii właściwych wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) oraz właściwej izby rolniczej w sprawie rocznego planu łowieckiego.

W związku z powyższym Departament Leśnictwa i Łowiectwa wyraża opinię, że wprowadzanie wnioskowanego zapisu nie jest uzasadnione, gdyż urzędy gmin oraz izby rolnicze posiadają adresy kół łowieckich.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Odpowiedź ws. dostępności adresów kół łowieckich odpowiadających za szkody, 26-05-2020](#)).

16. Odpowiedź ws. podjęcia działań mających na celu poprawę stanu urządzeń melioracji wodnych i wykorzystania ich do retencjonowania wód.

MGMiŻŚ w dn. 25.05.2020 r.: (...) "Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP) na poziomie poszczególnych zarządów zlewni zidentyfikowały zadania na małych rzekach i ciekach, których realizacja przyniesie natychmiastowy efekt retencyjny, zasilający w wodę głównie obszary wykorzystywane na potrzeby produkcji rolnej. Planowane efekty to **budowa, odbudowa lub remont 627 urządzeń wodnych** (jazów, zastawek, mniczków itp.), których efektem będzie możliwość dodatkowego zmagazynowania 32,4 mln m³ wody na obszarze 30 - 40 tys. ha gruntów, w skali kraju. Całość planu obejmuje 55 działania inwestycyjne i 85 działania utrzymaniowe w liczbie 140 zadań na łączną kwotę ok. 157 mln zł w perspektywie realizacji do 3 lat (lata 2020-2022). W roku 2020 do realizacji planowane są zadania na kwotę ok. 60 mln zł, które przyniosą pierwsze efekty retencyjne (ok. 3,2 mln m³).

W ramach ww. prac **przywrócona zostanie dwufunkcyjna rola urządzeń melioracyjnych**, która zapewni odprowadzanie wód z pól i użytków rolnych w czasie opadów, ale również retencję wód w okresach suszy. Jednocześnie na przyujściowych odcinkach rowów zbiorczych, odprowadzających wody z obiektów melioracyjnych do cieków będzie wprowadzana roślinność ekotonowa, tworząca strefy buforowe wzdłuż rzek i rowów, wspomagająca naturalną retencję wód, bioróżnorodność oraz redukująca spływ biogenów do wód.

Ponadto, od lutego 2020 r. Zarządy Zlewni przystąpiły do ograniczania odpływu wody na ciekach przy pomocy zastawek lub zamknięć na istniejących małych obiektach piętrzących, poprzez przekazane im przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej wytyczne, obejmujące:

- Zamykanie istniejących budowli piętrzących w terminie zależnym od aktualnych warunków hydrologiczno-meteorologicznych (...). Wczesne zamknięcie budowli piętrzących zmniejszy natężenie funkcji drenującej koryt cieków naturalnych i związanych z nimi funkcjonalnie systemów rowów melioracyjnych, co pozwoli na łatwiejsze utrzymywanie wyższego poziomu wód gruntowych (...).
- Utrzymywanie poziomu wody przed budowlą na rzędnej normalnego piętrzenia (NPP) przy stanach wody w rzece niskich i średnich przez cały okres wegetacyjny, a w razie potrzeby wydłużenie tego okresu do połowy listopada.
- Obniżanie poziomu piętrzenia w okresie sianokosów i konserwacji koryta cieków. Ze względu na suszę nie dopuszczanie do całkowitego otwierania budowli, a jedynie obniżanie poziomu piętrzenia na czas prowadzenia prac utrzymaniowych i sianokosów na przyległych użytkach zielonych.
- Kontrole poziomu piętrzenia w celu dostosowania go do aktualnych warunków hydrologiczno-meteorologicznych z całkowitym otwieraniem budowli na okres przepływu wód wielkich np. po letnich ulewach,
- Stałą kontrolę drożności budowli z bieżącym usuwaniem zatorów z gałęzi, skoszonych roślinności, itd. Stałe utrzymywanie poniżej budowli przepływu minimum nienaruszalnego — jeśli jest to możliwe ze względów hydrologiczno-meteorologicznych.
- Otwieranie budowli w okresie jesiennym w terminie zależnym od aktualnych potrzeb (październik-listopad).
- Wykonywanie bieżących napraw i remontów w miarę możliwości po zakończeniu piętrzenia.

Ponadto, poza ww. działaniami, w planie jest również dokonywanie zmian w obowiązujących pozwoleniach wodnoprawnych urządzeń piętrzących, aby w bardziej skuteczny sposób móc reagować na sytuację hydrologiczną w kraju, z położeniem nacisku na łagodzenie skutków suszy.

Jednocześnie informuję, że w ramach opracowanego projektu **Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)** jedno z działań dotyczy budowy nowych urządzeń melioracji wodnych nawadniająco-odwadniających lub przebudowie istniejących urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniających na nawadniająco-odwadniające. Działanie ma na celu zwiększenie retencji wody w glebie na użytkach rolnych z wykorzystaniem urządzeń melioracji wodnych, w okresach suszy atmosferycznej lub suszy rolniczej. (...) W najbliższym czasie na stronach internetowych MGMiŻŚ oraz PGW WP zostanie upubliczniony PPSS wraz z tabelą prezentującą sposób rozpatrzenia uwag. Docelowo PPSS zostanie przyjęty rozporządzeniem ministra właściwego ds. gospodarki wodnej.

Ponadto, aktualnie trwają prace nad zakresem przyszłej perspektywy finansowej 2021-2027, podczas których MGMiŻŚ podnosi potrzebę inwestycji w zakresie retencjonowania wody, również w obszarach rolniczych.

Jednocześnie w ramach międzyresortowego zespołu ds. suszy przygotowywane są zmiany w zakresie zarządzania melioracją szczegółową, która ma niezwykle znaczenie dla rolnictwa. Wkrótce rozpoczną się konsultacje proponowanego rozwiązania (...).

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Działania MGMIŻ dot. melioracji i retencjonowania wód, 01-06-2020](#)).

17. Odpowiedź ws. podjęcia działań w celu przeciwdziałania skutkom suszy poprzez: ● budowę niewielkich budowli piętrzących i zatrzymujących wodę na mniejszych rzekach i innych ciekach, ● opracowanie i wdrożenie planu wykorzystania wód z oczyszczalni ścieków i z odwodnieni melioracyjnych do nawadniania upraw, w szczególności budowę zbiorników śródpolnych, ● zmiany w przepisach ułatwiające budowę ww. obiektów oraz umożliwiające korzystanie przez rolników z ww. wody bez dodatkowych pozwoleń. Obecne rozwiązania pozwalają na wykorzystanie bez uzyskiwania pozwoleń do 5 m³ wody dziennie średniorocznie. Wskazane jest zwiększenie tego limitu, jeśli chodzi o wody powierzchniowe do co najmniej 50-60 m³ oraz dopuszczenie wykorzystania nie tylko wody będącej właściciela gruntu nawadnianego, ale także wód należących do Skarbu Państwa, o ile nie służą zaopatrzeniu w wodę pitną, albo nie są położone w rezerwach przyrody.

MGMIŻ w dn. 25.05.2020 r.: (...) W nowelizacji ustawy - *Prawo wodne*, która weszła w życie w 2019 r., zostały zwiększone parametry stawów i zbiorników wodnych, które mogą zostać wykonane bez pozwolenia wodnoprawnego, a jedynie na podstawie zgłoszenia wodnoprawnego. Dopuszczalna maksymalna powierzchnia stawów budowanych na podstawie zgłoszenia została zwiększona z 500 m² do 1000 m², a głębokość z 2 m do 3 m.

Ponadto, zmianie uległy przepisy art. 29 ustawy - *Prawo budowlane* (DzU z 2020 r. poz. 471 oraz 695). Art. 29 ust. 2 pkt 32 stanowi, że nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia, budowa stawów i zbiorników wodnych o powierzchni nieprzekraczającej 1000 m² i głębokości nieprzekraczającej 3 m, położonych w całości na gruntach rolnych. Natomiast art. 29 ust. 2 pkt 14 stanowi, że nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia, budowa obiektów budowlanych będących urządzeniami melioracji wodnych.

Jednocześnie informuję, że na podstawie art. 395 pkt 11-13 ustawy - *Prawo wodne* - jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem - pozwolenia wodnoprawnego albo zgłoszenia wodnoprawnego nie wymaga:

- zatrzymywanie wody w rowach,
- hamowanie odpływu wody z obiektów drenarskich,
- przechwytywanie wód opadowych lub roztopowych za pomocą urządzeń melioracji wodnych.

Jednocześnie, należy podkreślić, że ingerencja w konstrukcję rowu (urządzenia wodnego) mająca na celu zatrzymanie wody, może stanowić jego przebudowę/rozbudowę, a tym samym przy ww. czynnościach wymagane jest pozwolenie wodnoprawne. Również budowa urządzeń i budowli piętrzących na rowach, zaliczanych do urządzeń wodnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego.

Odnośnie zmian w przepisach ułatwiających budowę ww. obiektów oraz umożliwiających korzystanie przez rolników z wody bez dodatkowych pozwoleń uprzejmie informuję, że w MGMIŻ trwają prace nad projektem ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Ten akt prawny wprowadzi szereg ułatwień w zakresie realizacji inwestycji mających na celu przeciwdziałanie skutkom suszy. Z uwagi na zróżnicowanie obiektów mających przeciwdziałać skutkom suszy i różny ich wpływ na stosunki wodne, z uwagi na potrzebę planowanego gospodarowania wodą, nie ma możliwości zwolnienia każdego korzystania z wód z tych obiektów z obowiązku uzyskania pozwoleń wodnoprawnych.

(...) PGW WP podejmują szereg działań, w tym działania doraźne mające na celu ograniczanie skutków suszy. Od lutego 2020 r. zarządy zlewni PGW WP przystąpiły do ograniczania odpływu wody na ciekach przy pomocy zastawek lub zamknięć na istniejących małych obiektach piętrzących, poprzez przekazane im przez KZGW wytyczne (*red. wyszczególnione równie ż w poprzednim piśmie MGMIŻ z dn. 25.05.2020 r.*).

(...) Przewidywane są w najbliższym czasie prace remontowe i przebudowy istniejących małych urządzeń piętrzących, celem umożliwienia retencjonowania wody na obszarze całego kraju. W planie jest również dokonywanie zmian w obowiązujących pozwoleniach wodnoprawnych urządzeń piętrzących (...).

Sterowanie poziomem wód w korytach rzek i kanałów na odcinkach połączonych z systemem rowów melioracyjnych umożliwia napełnienie wodą rowów melioracyjnych na okres suszy. Dzięki tym działaniom woda wypełnia odcinkowo koryta rzek, a na pobliskich terenach podnosi się poziom wód gruntowych.

W ramach opracowanego przez MGMIŻ, PGW Wody Polskie oraz przy współpracy z MRiRW, **Programu kształtowania zasobów wodnych (PKZW)** przywrócona zostanie **dwufunkcyjna rola urządzeń melioracyjnych**, która zapewni odprowadzanie wód z pól i użytków rolnych w czasie opadów, ale również retencję wód w okresach suszy (...).

Oprócz tego (...) MGMIŻŚ podejmuje inne działania mające na celu ochronę i zwiększenie dostępnych zasobów wodnych. Zostały opracowane i są wdrażane programy, które zabezpieczą Polskę przed skutkami suszy. Są to działania krótkoterminowe jednoroczne, średnioterminowe do 2027 roku i długoterminowe do 2050 roku. Działania są realizowane przez PGW Wody Polskie oraz służby: hydrologiczno-meteorologiczną oraz hydrogeologiczną.

PGW Wody Polskie wdrażają kompleksowe działania mające na celu minimalizowanie jej negatywnych skutków, Natomiast służby monitorują i prognozują stan zagrożenia suszą atmosferyczną, hydrologiczną, hydrogeologiczną i rolniczą.

Długoterminowe kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej oraz przeciwdziałania skutkom suszy zaprezentowane są w projekcie **Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)**. Plan zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – *Prawo wodne* (DzU z 2020 r. poz. 310 z późn. zm.) zawiera m.in.:

- analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych,
- propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji,
- propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych,
- katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

PGW Wody Polskie, zgodnie z ustawą *Prawo wodne* przygotowuje PPSS. Jest to główny, strategiczny dokument planistyczny z perspektywą 50-letnią, zgodnie z którym prowadzi się przeciwdziałanie skutkom suszy. Jest to pierwszy dokument ogólnokrajowy podejmujący temat minimalizowania skutków suszy. Rolą planu przeciwdziałania skutkom suszy jest wskazanie działań, które ograniczą negatywny wpływ tego zjawiska na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. PPSS wraz z planami gospodarowania wodami, planami zarządzania ryzykiem powodziowym oraz utrzymania wód, ma się przyczynić do poprawy stanu gospodarki wodnej w Polsce. Celem PPSS jest zapewnienie odpowiedniej ilości wód, co najmniej dobrej jakości, użytecznych dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej. Źródłem finansowania projektu jest: II oś priorytetowa Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Integralną częścią PPSS są załączniki, w których zawarto informacje o planowanych inwestycjach i działaniach. (...).

(...) W najbliższym czasie na stronach internetowych MGMIŻŚ oraz PGW WP zostanie upubliczniony PPSS wraz z tabelą prezentującą sposób rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych. Kolejnymi działaniami będzie opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko projektu PPSS wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych projektu prognozy i projektu Planu. PPSS zostanie przyjęty w drodze rozporządzenia ministra właściwego ds. gospodarki wodnej w IV kwartale 2020 r. Szczegóły dot. projektu PPSS oraz przeprowadzonych konsultacji można znaleźć na stronie: <https://stopsuszy.pl/>.

(...) W ramach przeciwdziałania skutkom suszy PGW Wody Polskie podejmują również poniższe działania wpisujące się w strategię krótko i średniookresową.

Na realizację zadań w ramach **Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia SP związanego z gospodarką wodną** na 2020 rok zaplanowane i zabezpieczone zostały środki w wysokości około 400 mln zł. (...).

Obok działań utrzymaniowych realizowane są również zadania w ramach **Programu planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW WP**. Są to zadania na ogół wieloletnie i obejmują wszystkie inwestycje realizowane i planowane do wykonania w gospodarce wodnej. Łącznie w Planie jest 821 zadań inwestycyjnych, na łączną kwotę 66 485 mln zł. Są one finansowane z różnych źródeł, m.in. ze środków UE przyznanych w ramach Programów Operacyjnych w tym; PO Infrastruktura i Środowisko oraz Regionalnych Programów Operacyjnych, ze środków NFOŚiGW oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dotacji gmin, pożyczek oraz środków własnych PGW Wody Polskie. (...).

Ponadto w dniu 07.04.2020 r. Rada UE przyjęła **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody** (Tekst mający znaczenie dla EOG) (2020/C 147/01). Projekt ww. rozporządzenia Komisja Europejska opublikowała w maju 2018 r. Zaproponowano w nim minimalne wymagania oraz procedury dotyczące wykorzystania oczyszczonych ścieków komunalnych do nawadniania w rolnictwie. Jego głównym celem jest przyczynienie się do zmniejszenia niedoboru wody w całej UE, w ramach przystosowywania się do zmiany klimatu, przede wszystkim poprzez zwiększenie wykorzystania wody odzyskiwanej. (...).

Ww. rozporządzenie wiąże w całości kraj członkowski i będzie stosowane bezpośrednio w poszczególnych krajach członkowskich, co oznacza konieczność zmian w istniejącym porządku prawnym celem dostosowania istniejących przepisów do wymogów wynikających z niniejszego rozporządzenia. Ze względu na konieczność ustanowienia odpowiednich procedur i instytucji odpowiedzialnych za wdrożenie niniejszego rozporządzenia przez administrację kraju członkowskiego oraz umożliwiając podmiotom gospodarczym przygotowanie się do stosowania nowych przepisów, zakłada się 3-letni okres *vacatio legis* od momentu wejścia w życie rozporządzenia, a więc konieczność

stosowania jego przepisów przez poszczególne kraje członkowskie to 2023 rok. Jednocześnie w projekcie rozporządzenia zawarto artykuł 2 ust. 2, na podstawie którego kraj członkowski ma prawo nie stosować wody odzyskanej u siebie w kraju i nie wdrażać przepisów niniejszego rozporządzenia.

Mając na uwadze powyższe MGMIŻŚ w styczniu br. zainicjowało dyskusję i podjęło współpracę na forum krajowym między instytucjami oraz podmiotami zaangażowanymi w proces w celu wypracowania najlepszego podejścia do wdrożenia ww. rozporządzenia. Aktualnie rozważana jest możliwość wsparcia uruchomienia projektów pilotażowych w zakresie ponownego wykorzystania wody w Polsce.

www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [MGMIŻŚ ws. przeciwdziałania skutkom suszy, 27-05-2020](#)).

18. Odpowiedź ws. zawieszenia czynności komorniczych w gospodarstwach rolnych na okres 3-6 miesięcy.

MRiRW w dn. 06.05.2020 r.: (...) Zawieszenie postępowania egzekucyjnego możliwe jest tylko w ściśle określonych przepisami prawa sytuacjach. Instytucję zawieszenia postępowania egzekucyjnego regulują przepisy art. 818 - 8203 ustawy z dn. 17.11.1964 r. *Kodeks postępowania cywilnego* (DzU 2019 poz. 1460 t.j. ze zm.), które wskazują przesłanki do wstrzymania czynności egzekucyjnych wykonywanych przez komornika sądowego.

Ogólnie rzecz ujmując, organ egzekucyjny zawiesza postępowanie w sytuacji gdy wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności procesowej ani przedstawiciela ustawowego lub w razie śmierci wierzyciela lub dłużnika. Zawieszenie postępowania może również nastąpić na wniosek wierzyciela.

Podejmowanie decyzji w przedmiocie zawieszenia postępowania należy do właściwości organów egzekucyjnych, którymi są co do zasady komornik sądowy oraz sądy rejonowe lub do wierzyciela będącego dysponentem tego postępowania. W żadnym jednak przypadku uprawnienia do zawieszenia takiego postępowania nie posiada minister sprawiedliwości.

www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Minister sprawiedliwości nie ma uprawnień do zawieszenia czynności komorniczych, 28-05-2020](#)).

19. Odpowiedź na sprzeciw samorządu rolniczego wobec zakazu stosowania mocznika granulowanego.

W związku z uchaleniem przez Sejm RP na posiedzeniu w dn. 07.05.2020 r. *ustawy o zmianie ustawy o nawozach i nawożeniu oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa*, Zarząd KRIR wystąpił do Marszałka Senatu (pismo z dn. 14.05.2020 r.) z wnioskiem o wprowadzenie zmian do procedowanej ustawy polegających na usunięciu zapisu wprowadzającego zakaz: *stosowania mocznika w formie granulowanej, z wyłączeniem stosowania mocznika w formie granulowanej zawierającego inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną*.

Projekt ustawy przedstawiony przez MRiRW do konsultacji społecznych w styczniu br. nie zawierał tego zapisu i samorząd rolniczy nie złożył do niego uwag. Jednakże w trakcie konsultacji Polska Izba Przemysłu Chemicznego zgłosiła ww. poprawkę, przyjętą przez resort rolnictwa, bez ponownych konsultacji. (...).

Mocznik jest nawozem bardzo popularnym i często stosowanym przez rolników. Ma wiele zalet – jest nawozem dwuskładnikowym i jego uwalnianie do gleby odbywa się powoli dzięki czemu można stosować nawożenie rzadziej i oszczędzać koszty zabiegów. Stosowany jest pogłównie, po wschodach roślin, aby wzmocnić rośliny po zimie.

Wprowadzony przepis zabrania stosowania mocznika granulowanego w dotychczasowej formie, daje jednak możliwość stosowania tej formy nawozu wzbogaconej o inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną. Spowoduje to znaczny wzrost cen nawozów i podroży koszty produkcji wielu podstawowych upraw rolniczych.

MRiRW w dn. 06.05.2020 r.: (...) Wśród nawozów mineralnych mocznik zalicza się do nawozów azotowych charakteryzujący się najwyższym potencjałem uwalniania amoniaku do powietrza, a tym samym stratom tego ważnego dla roślin składnika, co znacznie podnosi koszty i pracochłonność rolników.

Stosowanie w praktyce rolniczej zwiększanie dawek, ponad zalecane, w celu pokrycia strat, jak wielokrotnie wskazują sami rolnicy, jest nieefektywne dla upraw. Zastosowanie azotu z inhibitorem lub otoczką pozwala zapobiegać jego stratom i zapewnić roślinom uprawnny dostęp do tego pierwiastka w okresach największego zapotrzebowania. Ponadto zmiany klimatu (susza, ekstremalnie wysokie temperatury powietrza), jakie od kilkunastu lat obserwujemy na polach, które w ostatnich latach bardzo się nasilają (naukowcy wykazują, że te warunki będą się pogłębiać) powodują, że zastosowany na suchą glebę nawóz nie jest efektywnie wykorzystany przez rośliny i znaczna część azotu ulega stratom, tym samym nie jest pobierana i dostępna dla rośliny w momencie kiedy rośliny ten pierwiastek potrzebują. Natomiast stosowanie nawozów zawierających inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną prowadzi do: ● zwiększenia efektywności nawożenia, ● zwiększenia jakości i wielkości plonów, ● obniżenia wielkości stosowanych dawek składników pokarmowych, ● zmniejszenie nakładu pracy ze względu na jednorazową aplikację nawozu, ● ograniczenie unieruchamiania składników pokarmowych w glebie, ● możliwość

stosowania w pobliżu ujęć wody pitnej, • ograniczenie strat składników pokarmowych spowodowane ich wymywaniem, spływami powierzchniowymi i ulatnianiem.

(...) Nawozy zawierające inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną działają dłużej w glebie, co wydłuża czas dostępnosci składników pokarmowych dla roślin, ogranicza to koszty stosowania nawozów oraz liczbę wykonywanych zabiegów nawożenia. Należy również dodać, że stosowanie mocznika z inhibitorem ureazy albo mocznika z powłoką biodegradowalną realizuje wymagania określone w przepisach tzw. dyrektywy NEC oraz wspierają realizację tzw. dyrektywy azotanowej. Ponadto ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery jest zgodne z założeniami i celami Europejskiego Zielonego Ładu. (...).

28.05.2020 r. Zarząd KRIR ponownie zwrócił się w tej sprawie do Senatu RP.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [KRIR przeciw zakazowi stosowania mocznika granulowanego, 01-06-2020](#)).

20. Odpowiedź ws. umożliwienia rolnikom, w związku z tegoroczną suszą, wcześniejszego koszenia łąk objętych zobowiązaniami w ramach wybranych wariantów Pakietu 4. i Pakietu 5. Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020, zwanych dalej „pakietami przyrodniczymi”.

MRiRW w dn. 27.05.2020 r.: (...) Płatności w ramach pakietów przyrodniczych wypłacane są za ochronę cennych siedlisk występujących na łąkach i pastwiskach, tj. w szczególności ekstensywne gospodarowanie, stosowanie odpowiedniej liczby i terminów wykonywanych pokosów lub intensywności wypasu.

Kalkulacja stawek płatności sporządzona dla poszczególnych wariantów pakietów przyrodniczych uwzględnia przede wszystkim utracony dochód z tytułu ekstensyfikacji produkcji, a niższą wartość biomasy (paszy) wynikającą z opóźnionego terminu wykonywanych pokosów oraz ograniczeniu ich liczby oraz obowiązku pozostawienia części działki rolnej nieskoszonej.

(...) Postulowana zmiana wymogów wybranych wariantów pakietów przyrodniczych Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, umożliwiająca koszenie łąk od dnia 1 czerwca (a nie - jak jest obecnie wymagane - od 15 czerwca), wymagałaby zmiany PROW 2014-2020, a następnie nowelizacji rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego (rozporządzenie MRiRW z dn. 18.03.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego objętego PROW 2014-2020 (DzU poz. 415, z późn. zm.)). Biorąc pod uwagę, że procedura zmiany PROW obejmuje opiniowanie przez Komitet Monitorujący, uzgodnienia na poziomie Rady Ministrów i akceptację KE, wprowadzenie wnioskowanych zmian tak, aby miały zastosowanie już w tym roku, jest niemożliwe.

Niemniej jednak, mając na uwadze występujące coraz częściej anomalie pogodowe wpływające m.in. na zmiany przebiegu sezonu wegetacyjnego, MRiRW planuje w przyszłości zastosowanie bardziej elastycznego podejścia w zakresie terminów stosowania wymogów, co umożliwiłoby dostosowanie ich do aktualnej i prognozowanej sytuacji pogodowej. Należy jednak podkreślić, że dostosowanie terminów do warunków panujących w danym roku nie może zagrażać realizacji założonych celów środowiskowych.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: [Wcześniejsze koszenie łąk niemożliwe w tym roku, 02-06-2020](#)).

INFORMACJE BRANŻOWE

INFORMACJE MRiRW

W związku z trwającymi w resorcie rolnictwa pracami dotyczącymi opracowania Krajowego Planu Strategicznego na lata 2021-2027, w tym w szczególności w zakresie nowej płatności bezpośredniej (I filar WPR), tzw. **ekoschematów** została opracowana **ankieta dotycząca proponowanych praktyk** w ramach tej płatności dostępna pod linkiem: [▶ https://forms.gle/QtyNJCT8dT16pgfPA6](https://forms.gle/QtyNJCT8dT16pgfPA6).

Ekoschematy będą płatnością roczną za realizację zobowiązań/praktyk korzystnych dla środowiska i klimatu, które wykraczają ponad wymogi podstawowe (m.in. warunkowość) i są różne od innych zobowiązań określonych w Planie Strategicznym tj. m.in. zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych. Rolnicy będą mogli przystępować do nich na zasadzie dobrowolności, natomiast państwo członkowskie, w swoim planie strategicznym, musi zawrzeć propozycję takiej interwencji. [▶ Szczegółowy zakres proponowanych praktyk](#)

W nowym okresie WPR zmianie ulegnie sposób programowania płatności bezpośrednich, tzn. państwo członkowskie będzie musiało oszacować liczbę hektarów, w odniesieniu do których poszczególne płatności mają być realizowane i na tej podstawie zaplanować ich stawki jednostkowe. Dlatego też planowanie ekoschematów może rodzić pewne trudności. Przede wszystkim, trzeba będzie przewidzieć jakie będzie zainteresowanie rolników

ekoschematami (tj. ilu rolników do nich przystąpi) oraz na jakiej powierzchni będą one realizowane (liczba hektarów). Ponadto w związku z tym, że rozliczanie płatności w ramach ekoschematów będzie odbywać się w ujęciu rocznym stwarza to ryzyko niewykorzystania środków przez państwo członkowskie w ramach ekoschematów, w przypadku przeszacowania lub znacznego zaniżenia stawek płatności w przypadku niedoszacowania powierzchni na której będą realizowane ekoschematy.

W celu zebrania jak najszerszych informacji na temat potencjalnego zainteresowania rolników realizacją zaproponowanych praktyk w ramach ekoschematów, resort rolnictwa przygotował wspomnianą ankietę. Jest ona w pełni anonimowa i składa się z dwóch zasadniczych części: a) pytań pozwalających scharakteryzować respondenta (województwo, wielkość gospodarstwa, rodzaj posiadanych użytków rolnych i prowadzonej produkcji) oraz b) pytań pozwalających respondentowi odnieść się do proponowanych w ramach ekoschematów praktyk. Uzyskane odpowiedzi będą prezentowane tylko w formie danych zbiorczych, np. procentowych. **Rolnicy zainteresowani realizacją zaproponowanych praktyk, i uzyskaniem płatności w ramach ekoschematów, proszeni są o wypełnienie ankiety do 20 czerwca 2020 r.** Więcej informacji na www.cdr.gov.pl

INFORMACJE ARiMR

➔ **Od 25.05.2020 r. jednostki terenowe ARiMR obsługują rolników w pełnym zakresie.** Osobiste załatwianie spraw w ARiMR możliwe będzie z zachowaniem obowiązujących zasad bezpieczeństwa. Nadal dostępne są narzędzia pozwalające na złożenie wniosków przez internet oraz usytuowane przy placówkach terenowych Agencji wrzutnie na dokumenty.

➔ **Dopłaty 2020 - oświadczenia do 8 czerwca.** 16.05.2020 r. weszły w życie przepisy przywracające bieg terminów, a co za tym idzie, zawieszony wcześniej termin na złożenie oświadczeń zostaje przywrócony, w związku z tym ostatnim dniem na skuteczne złożenie oświadczenia będzie 08.06.2020 r.

Oświadczenia mogą składać rolnicy, którzy zadeklarowali we wniosku złożonym w 2019 r. powierzchnię gruntów ornych mniejszą niż 10 ha, potwierdzając brak zmian, chcą ubiegać się o te same płatności i w roku minionym wnioskowali wyłącznie o: jednolitą płatność obszarową, płatność za zazielenienie, płatność dodatkową, płatność związaną do powierzchni uprawy chmielu, płatność do owiec i płatność do kóz, płatność niezwiązaną do tytoniu; płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (płatność ONW) (PROW 2014-2020); wypłatę pomocy na zalesianie (PROW 2007-2013); premię pielęgnacyjną i premię zalesieniową (PROW 2014-2020).

Rolnicy, którzy nie złożą w przewidzianym terminie oświadczenia potwierdzającego brak zmian, mogą złożyć wniosek o przyznanie płatności, zarówno przez aplikację eWnioskiPlus, jak i w wersji papierowej. **Termin składania wniosków upływa 15 czerwca 2020 r.** Więcej informacji na www.arimr.gov.pl

➔ **Do 15.06.2020 r. został przedłużony termin składania wniosków przez tych rolników, którzy chcą ubiegać się w ARiMR o pomoc finansową z PROW 2014-2020 w ramach działania „Dobrostan zwierząt”.**

Wsparcie przeznaczone jest dla hodowców krów i świń. Ma ono rekompensować dodatkowo poniesione koszty i utracone dochody w wyniku wprowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt.

Dopłaty mogą otrzymać ci rolnicy, którzy zadbają o lepsze samopoczucie i zdrowie zwierząt, poprawiając warunki ich utrzymania przez zwiększenie powierzchni bytowej przypadającej na jedno zwierzę (krowę, lochę, tucznika) o co najmniej 20% w stosunku do wymaganej obecnie minimalnej powierzchni lub przez zorganizowanie zwierzętom dostępu do pastwiska czy wybiegu.

Nabór wniosków odbywa się drogą elektroniczną, za pośrednictwem aplikacji eWnioskiPlus, na wspólnym formularzu wniosku dla płatności bezpośrednich i płatności obszarowych PROW 2014-2020. Wniosek może być także złożony po 15 czerwca 2020 r., z tym że za każdy dzień opóźnienia należna kwota płatności zostanie pomniejszona o 1%. Ostateczny termin ubiegania się o płatności dobrostanowe upływa 10.07.2020 r. Więcej informacji na www.arimr.gov.pl

➔ **Od 25.05 do 25.06.2020 r. rolnicy mogą składać wnioski o przyznanie dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany za rok 2020.**

O dopłaty mogą się ubiegać producenci rolni, którzy zużywają do siewu lub sadzenia materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany i posiadają działki rolne, na których uprawia się gatunki roślin objęte dopłatami o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha.

Wnioski przyjmują biura powiatowe ARiMR właściwe ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę wnioskodawcy. Więcej informacji na [▶www.arimr.gov.pl](http://www.arimr.gov.pl)

➔ Do 30.06.2020 r. przedłużony został termin składania wniosków:

o przyznanie pomocy na operacje typu "Restrukturyzacja małych gospodarstw" w ramach poddziałania "Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw" objętego PROW 2014–2020;

o przyznanie pomocy na operacje typu "Modernizacja gospodarstw rolnych" w ramach poddziałania "Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych" objętego PROW 2014–2020 w obszarze związanym z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu.

Więcej informacji na [▶www.arimr.gov.pl](http://www.arimr.gov.pl)

➔ Od 21.02 do 20.07.2020 r. można składać wnioski na inwestycje nawadniania w gospodarstwach rolnych.

Zasady i kryteria przyznawania pomocy na inwestycje realizowane w obszarze nawadniania w ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 21.08.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego PROW 2014 -2020 (DzU poz. 1371 z późn. zm.).

O pomoc w ramach tego mechanizmu wsparcia może ubiegać się rolnik (np. osoba fizyczna), m.in. jeśli jest posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha i nie większej niż 300 ha gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami, położonego na terytorium RP chyba, że prowadzi dział specjalny produkcji rolnej. Więcej informacji na [▶www.arimr.gov.pl](http://www.arimr.gov.pl)

➔ 300 tys. zł na odtworzenie potencjału produkcji rolnej. Od 07.05 do 31.08.2020 r. rolnicy, którzy ponieśli w gospodarstwach straty spowodowane klęskami żywiołowymi bądź wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, mogą składać w ARiMR wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej”. O pomoc z PROW 2014-2020 mogą ubiegać się rolnicy, którzy ponieśli straty spowodowane przez co najmniej jedną z następujących klęsk żywiołowych: powódź, deszcz nawalny, suszę, przymrozki wiosenne, ujemne skutki przezimowania, obsunięcie się ziemi, lawinę, grad, huragan, uderzenie pioruna. Ponadto o wsparcie mogą wnioskować rolnicy, którym powiatowy lekarz weterynarii nakazał, w drodze decyzji, zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF. Więcej informacji na [▶www.arimr.gov.pl](http://www.arimr.gov.pl)

➔ Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych. Od 01.06 do 31.07.2020 r. trwa nabór wniosków o przyznanie wsparcia na zalesianie w ramach PROW 2014-2020.

Poddziałanie zalesieniowe w ramach PROW umożliwia rolnikom uzyskanie wsparcia finansowego na założenie nowego lasu na gruntach rolnych niskich klas bonitacji, na których prowadzenie produkcji rolnej może być utrudnione. Rolnicy mogą uzyskać pomoc pokrywającą koszty założenia uprawy leśnej, tzw. wsparcie na zalesienie, które wynosi obecnie od 8 307 zł/ha do 12 707 zł/ha.

Oprócz wsparcia na zalesienie przysługuje również premia pielęgnacyjna, która stanowi zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów prac pielęgnacyjnych, tj.: wykaszania chwastów, wykonania cięć pielęgnacyjnych, przeredzania przegęszczonych partii samosiewów. Wypłacana jest ona przez 5 lat od zalesienia w wysokości od 794 zł/ha do 1 628 zł/ha.

Rolnicy mogą również uzyskać premię zalesieniową, która stanowi zryczałtowaną płatność z tytułu pokrycia kosztów utraconych dochodów z działalności rolniczej. Wypłacana jest ona w wysokości 1 215 zł/ha, corocznie przez 12 lat od zalesienia, do gruntów, na których przed wykonaniem zalesienia była prowadzona działalność rolnicza.

Szczegółowe informacje na temat poddziałania „Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” znajdują się na [▶stronie internetowej MRiRW](#) oraz [▶ARiMR](#).

➔ 150 tys. zł premii dla młodego rolnika. Od 03.06 do 01.08.2020 r. młodzi rolnicy mogą składać wnioski o przyznanie premii na rozpoczęcie samodzielnego gospodarowania. Pomoc finansowana jest z PROW 2014-2020.

O „Premię dla młodych rolników” może ubiegać się osoba, która w dniu złożenia wniosku ma nie więcej niż 40 lat i posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Jeżeli ich nie ma, powinna uzupełnić je w ciągu 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy. Musi też posiadać gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej 1 ha i rozpocząć prowadzenie w nim działalności rolniczej nie wcześniej niż 24 miesiące przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Więcej informacji na [▶www.arimr.gov.pl](http://www.arimr.gov.pl)

➔ Wsparcie dla nowych grup producentów - nawet do 100 tys. euro rocznie. Od 19.06. do 17.08.2020 r. ARiMR będzie przyjmowała wnioski o wsparcie na „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów”.

Pomoc kierowana jest do nowych grup producentów rolnych uznanych od 1 czerwca 2019 r. W ich skład muszą wchodzić wyłącznie osoby fizyczne, działające jako przedsiębiorcy prowadzący mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo. Więcej informacji na [▶www.arimr.gov.pl](http://www.arimr.gov.pl)

➔ **05.06.2020 r. rozpoczął się nabór wniosków o dotację na działalność KGW. Nabór potrwa do 30.09.2020 r.**, chyba że wcześniej wyczerpana zostanie tegoroczna pula środków przewidziana na ten cel, która wynosi 40 mln zł.

Wniosek o przyznanie pomocy może być złożony przez koło gospodyń wiejskich, które zostało wpisane do Krajowego Rejestru KGW. Wysokość pomocy jest uzależniona od liczby członków ustalonej na dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy według danych wynikających z Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich i wynosi:

- 3 000 zł, jeżeli koło liczy nie więcej niż 30 członków,
- 4 000 zł, jeżeli koło liczy od 31 do 75 członków,
- 5 000 zł, jeżeli koło liczy ponad 75 członków.

Więcej informacji na [▶www.arimr.gov.pl](http://www.arimr.gov.pl).

INFORMACJE KRUS

➔ **Osoby, które nie później niż w okresie 30 dni od ustania obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii związanych z COVID-19 zgłoszą wniosek** o przyznanie, ponowne ustalenie wysokości lub podjęcie wypłaty: emerytury rolniczej, renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinnej, dodatków i świadczeń wypłacanych razem z emeryturami i rentami np. świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, dodatku kombatanckiego, dodatku pielęgnacyjnego itd. - **mogą uzyskać prawo do świadczenia, prawo do świadczenia w ponownie ustalonej wysokości lub wypłatę świadczenia** od dnia, w którym zostały spełnione warunki do przyznania, ponownego ustalenia wysokości lub podjęcia wypłaty świadczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia 01.03.2020 r. W tym celu należy razem z wnioskiem złożyć oświadczenie i zwrócić się w nim o przyznanie, przeliczenie bądź podjęcie wypłaty świadczenia od daty spełnienia warunków do przyznania, ponownego ustalenia wysokości lub podjęcia wypłaty świadczenia nie wcześniej jednak niż od dnia 01.03.2020 r. Więcej informacji na [▶www.krus.gov.pl](http://www.krus.gov.pl)

➔ **Zasiłek dla rolnika i domownika z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z COVID-19**

Z dniem 16.05.2020 r. weszła w życie ustawa z dn. 14.05.2020 r. *o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych związanych z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2* (DzU z 2020 r. poz. 875), która umożliwia KRUS przyznanie rolnikowi i domownikowi, o których mowa w ustawie z dn. 20.12.1990 r. *o ubezpieczeniu społecznym rolników* (DzU z 2020 r. poz. 174), w sytuacji objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z COVID-19, prawa do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z COVID-19, w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dn. 10.10.2002 r. *o minimalnym wynagrodzeniu za pracę* (DzU z 2018 r., poz. 2177, z 2019 r., poz. 1564) za okres objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z COVID-19 przypadający nie wcześniej niż przed dniem 18.04.2020 r.

Kwota zasiłku z powyższego tytułu wynosi 1 300 zł, zasiłek przyznawany jest na wniosek, po rozpatrzeniu którego Kasa wyda stosowną decyzję. Więcej informacji na [▶www.krus.gov.pl](http://www.krus.gov.pl).

INFORMACJE KOWR

➔ W związku z wejściem w życie w dn. 12.06.2020 r. przepisów art. 2a ust. 4a-4h znowelizowanej ustawy z dn. 11.04.2003 r. *o kształtowaniu ustroju rolnego*, nakładających na KOWR obowiązek utrzymania i rozwoju systemu teleinformatycznego umożliwiającego zamieszczanie nieodpłatnie ogłoszeń o zamiarze sprzedaży nieruchomości rolnych i odpowiedzi na takie ogłoszenia, udostępniona została na portalu eRolnik ([▶https://erolnik.gov.pl](https://erolnik.gov.pl)) usługa realizująca ww. obowiązek ([▶eROLNIK OGŁOSZENIA](https://erolnik.gov.pl)). Warunkiem skorzystania z możliwości zamieszczania ogłoszeń lub odpowiedzi jest **posiadanie aktualnego Profilu Zaufanego**.

INFORMACJE GUS

➔ W dniach od 01-26.062020 r. na terenie całej Polski zostaną przeprowadzone badania statystyczne z zakresu rolnictwa:

- Badanie pogłównia bydła, owiec i drobiu oraz produkcji zwierzęcej (formularz R-ZW-B);
- Badanie pogłównia świń oraz produkcji żywca wieprzowego (formularz R-ZW-S).

Osoby fizyczne, których gospodarstwa rolne zostały wylosowane do ww. badań mogą udzielić informacji poprzez:

- samodzielne wypełnienie formularza przez Internet w dniach 1 – 4 czerwca 2020 r., dostępnego na stronie [▶ https://rolnictwo.stat.gov.pl](https://rolnictwo.stat.gov.pl),
- rozmowę z teleankieterem w trakcie wywiadu telefonicznego w dniach 5 – 26 czerwca 2020 r.

Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej mogą udzielić informacji poprzez:

- samodzielne wypełnienie formularza przez Portal Sprawozdawczy w dniach 1 – 14 czerwca 2020 r., dostępnego na stronie: [▶ https://raport.stat.gov.pl/gus.ps/login/login.pa](https://raport.stat.gov.pl/gus.ps/login/login.pa),
- rozmowę z teleankieterem w trakcie wywiadu telefonicznego w dniach 15 - 26 czerwca 2020 r.

Więcej informacji nt. badań ankietowych można uzyskać na stronie: [▶ http://form.stat.gov.pl](http://form.stat.gov.pl).

* * *

Z PRAC ZARZĄDU I BIURA MIR – MAJ 2020

- 1) W maju odbyły się dwa posiedzenia Zarządu MIR –15 i 21 maja br.
- 2) 15.05.2020 r. odbyło się posiedzenie Komisji Rewizyjnej MIR.
- 3) 21.05.2020 r. odbyło się posiedzenie Komisji Budżetowej MIR.
- 4) Od 05.05.2020 r. biura MIR w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu, Wadowicach i w Miechowie są otwarte dla rolników oczekujących pomocy przy wypełnianiu wniosków obszarowych, przy zachowaniu obowiązujących zasad bezpieczeństwa. Na dzień 08.06.2020 r. pracownicy MIR uzupełnili ok. 400 eWnioskówPlus.
- 5) W dniach 04-11.05.2020 r. przewodniczący rad powiatowych oraz pracownicy MIR dostarczyli delegatom Izby pakiety ochronne (maski i rękawiczki jednorazowe). Zgodnie z uchwałą Zarządu nr 4/Z/2020/VI z dn. 29.04.2020 r. na zakup środków ochrony osobistej dla rolników przeznaczono kwotę 14 000 zł.
- 6) 14.05.2020 r. pomiędzy MIR a JR KSOW WM podpisano umowy na realizację czterech operacji w ramach Planu Działania KSOW na lata 2014–2020, Plan operacyjny na lata 2020–2021. Więcej informacji na www.mir.krakow.pl, **AKTUALNIOŚCI: [Projekty realizowane przez MIR w 2020 roku w ramach KSOW, 04-06-2020](#)**.
- 7) Pracownicy MIR opracowali wnioski do KOWR na dofinansowanie przeprowadzenia dwóch medialnych kampanii informacyjno-edukacyjnych promujących spożycie owoców i warzyw (finansowanie z Funduszu Promocji Owoców i Warzyw, oraz mleka i produktów mlecznych (finansowanie z Funduszu Promocji Mleka).
- 8) Wydarzenia, w których uczestniczyli członkowie Zarządu, delegaci, dyrektor oraz pracownicy MIR:
 - 13.05.2020 r., Parzniew – posiedzenie Zarządu KRIR, w którym uczestniczył Prezes MIR R. Czaicki.
 - 15.05.2020 r., Ryczów – spotkanie rolników z gminy Spytkowo (zorganizowane na wniosek delegatów RP MIR pow. suskiego), z przedstawicielami KŁ „Hubert” oraz ZO PZŁ w Bielsku-Białej.
 - 28.05.2020 r., siedziba MIR w Tarnowie – spotkanie Przewodniczącego RP MIR w Tarnowie z Wójtem Gm. Lisia Góra oraz przedstawicielami: ZO PZŁ w Tarnowie i KŁ „Darz Bór”. Podczas spotkania omówiono i wypracowano dodatkowe założenia ramowego planu działań. Więcej informacji na www.mir.krakow.pl, **WYDARZENIA: [Próba wypracowania porozumienia między KŁ a rolnikami w gminie Lisia Góra, 03-06-2020](#)**.
 - 03.06.2020 r., UMWM w Krakowie – szkolenie dla partnerów KSOW.

Autor opracowania: Jolanta Kałmuk, biuro MIR w Krakowie